



مسئله‌ها



۳ تلاش پایگاه‌های بسیج

در برگزاری هرچه باشکوه‌تر نماز جماعت در مساجد

۴ امامزادگان موجب احیای فرهنگ تشیع هستند

۵ طلاب در تبلیغ دین تمامی جوانب را رعایت کنند

هفت‌نمطه داخلی مرکز رسیدگی به امور مساجد

سال ششم / شماره ۲۹۹ / شنبه ۱۳ مهر ۱۳۸۷ / ۲۰ شوال ۱۴۲۹ / ۲۰ اکتبر ۲۰۰۸



صفحه آخر ۱۲



اجتماعی ۱۱



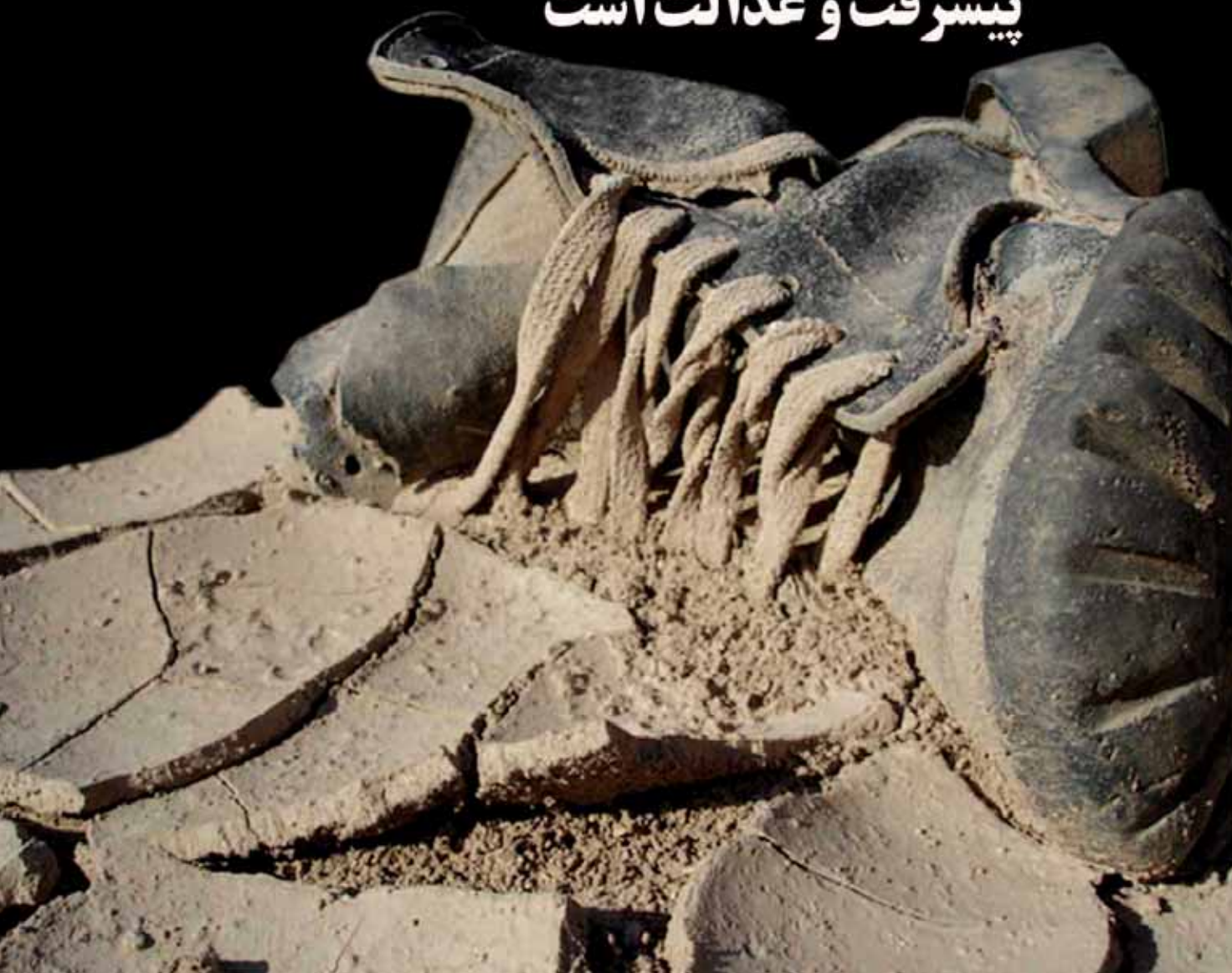
یادداشت ۱۰



بین‌الملل ۹

رهبر معظم انقلاب :

شعار و هدف دهه چهارم انقلاب پیشرفت و عدالت است



در تعامل مرکز رسیدگی به امور مساجد با فرماندهان سپاه محمد رسول الله (ص) مطرح شد:

تلاش پایگاه های بسیج در برگزاری هرچه باشکوهتر نماز جماعت در مساجد



محترم سپاه محمد رسول الله (ص) تهران بزرگ به نواحی و مراکز تابعه بشرح زیر است:
سردار سرتیپ ۲ پاسدار آقای عبدالله عراقی
 فرمانده محترم سپاه محمد رسول الله (ص) باسلام
 احتراماً، ضمن آرزوی قبولی طاعات و عبادات بدینوسیله لازم دیدم از حضور جنابعالی و فرماندهان محترم نواحی و مراکز سپاه محمد رسول الله (ص) در جلسه هماهنگی و تعامل با این مرکز و بخشنامه آن فرماندهی محترم به فرماندهان نواحی و مراکز سپاه فوق‌الذکر مبنی بر هماهنگی و همکاری بیش از پیش با ائمه محترم جماعات، قدردانی نمایم و اینجانب نیز از همه ائمه محترم جماعات تقاضا دارم ضمن ارج نهادن به پایگاه‌های مقاومت و بسیجیان مخلص نهایت همکاری را با آن نهاد مقدس اعمال نموده و همانند پدری دلسوز راهنمای بسیجیان عزیز باشید.

طی هماهنگی‌های بعمل آمده از سوی مرکز رسیدگی به امور مساجد و فرماندهی سپاه محمد رسول الله (ص) تهران بزرگ، از این پس پایگاه‌های بسیج در راستای برگزاری هرچه باشکوهتر نماز در مساجد تلاش نمایند. متن نامه‌های ارسالی از سوی رییس مرکز رسیدگی به امور مساجد و نامه فرمانده

در گفتگو با مبلغه مرکز رسیدگی به امور مساجد مطرح شد:

اهمیت نقش خانواده در تربیت و بالندگی فرزندان

خانم هاشمی، مبلغه مرکز رسیدگی به امور مساجد در گفتگو با خبرنگار کلبانگ مسجد با تأکید بر اهمیت نقش خانواده در تربیت و رشد و بالندگی فرزندان خاطرنشان کرد: توجه و احترام والدین به شخصیت فرزندان عاملی مؤثر در تربیت دینی بوده و در واقع یکی از مهمترین عوامل سازگاری و حسن تقاهم جوانان در خانواده و اجتماع است که شخصیت آنها در هر دو محیط مورد توجه و احترام باشد و هیچ جوانی خویش را در معرض اهانت و تحقیر ننهد و نسبت به عزت نفس و شخصیت خود احساس ناامنی و نگرانی ننماید. وی در ادامه اظهار داشت: برای پسران بر دهن به نقش والدین در تربیت دینی فرزندان می‌بایست به زندگی والدینی که در دین الگویی ما هستند اشاره کنیم. انسان کاملی چون رسول اکرم (ص) همیشه با رفتار و کردار شایسته در راه تربیت فرزندان گام برمی‌داشت، کودکان را می‌بوسید و به آنان سلام می‌کرد و کودکان را مورد لطف و مهربانی خویش قرار می‌داد و اجازه نمی‌داد که آنها به سبب خطاهای کودکانه مورد سرزنش واقع شوند. همچنین سفارش می‌کرد که همواره بین فرزندان محبت یکسان برقرار باشد و در مورد حقوق فرزند نسبت به پدر می‌فرماید: اسم نیکو بگذار و سواد نوشتن بیاموزد و آن هنگام که بالغ شد زمینه تشکیل خانواده و ازدواج او را فراهم سازد و همچنین فرمودند: اگر به کودکان وعده دادید، وفا کنید و از دوران کودکی آنها را با اوصاف و لقبهای نیکو و شایسته صدا بزنید و خود برای آنها دعا و طلب خیر و برکت می‌فرمودند. وی در ادامه یادآور شد: در نظر پیامبر دوران جوانی به اندازه‌های مهم و با ارزش است که به بوذر از صحابه خود دستور می‌دهند تا این فرصت طلایی را به عنوان غنیمت تلقی کرده و از آن کاملاً بهره‌برداري نمایند. پیامبر (ص) به عزت نفس این قشر یعنی قشر جوان و نوپای جامعه توجه خاصی داشت، آنها را معتقد و بالنده و همچنین خودباور پرورش می‌داد و در صحنه‌های مختلف دیدگاه‌های آنها را جویا می‌شد. خانم هاشمی در پایان به نقش نهادهای فرهنگی در جذب جوانان اشاره کرد و گفت: نهادهای پرورش جامعه در صورتی موفق به جذب قشر جوان می‌شوند که برنامه‌هایی را مطابق با خواسته‌ها و نیازهای جوانان تربیت دهند و از این طریق جوانان را از خطر تهاجم فرهنگی دشمن در این برهه از زمان حفظ نمایند. و در این مسیر توجه به ویژگی‌های جوانان و احترام به اندیشه‌ها و احساسات آنها بسیار با اهمیت می‌باشد و رعایت این موارد زمینه را برای تربیت و پرورش دینی آنها نیز فراهم می‌سازد.

آیت الله مقتدایی:

باید قرآن و احترام به آن را در آذهن جامعه جای دهیم

مدیر حوزه علمیه قم گفت: امروز عشق به قرآن در بین جوانان ما بسیار زیاد است اما از آن به خوبی استفاده نمی‌کنیم. آیت الله مرتضی مقتدایی در مراسم اختتامیه بخش حوزوی شانزدهمین نمایشگاه بین‌المللی قرآن کریم افزود: اگر جوانان ما با قرآن انس بیشتری بگیرند، دیگر تهاجم‌های فرهنگی و شیخونی‌های خائنه نمی‌توانند در آنها نفوذ کند. وی گفت: ما باید قرآن را برای جامعه مان و جوانانمان معنا کنیم که اصلاً این کتاب آسمانی چیست. قرآن کلام خداست که نزول یافته و به این صورت درآمده است. مقتدایی با بیان این که در قرآن و احادیث مختلف در مورد احترام به قرآن سفارش‌های فراوانی شده، افزود: کسی که به قرآن احترام می‌گذارد در واقع به خدا احترام گذاشته زیرا قرآن کلام خداست. حجت الاسلام و المسلمین محمد فاکر میندی مدیر بخش حوزوی نمایشگاه قرآن نیز گفت: نمایشگاه شانزدهم نسبت به نمایشگاه سال گذشته صدرصدر شد کمی و کیفی داشت. وی افزود: بیش از ۳۰ غرفه از بخش‌های مختلف مانند حوزه‌های علمیه قم، اصفهان، خراسان، خواران و جامعه المصطفی موسسه هابی مانند موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، مجمع جهانی تقریب مذاهب، بوستان کتاب و دفتر مراجع عظام در بخش حوزوی نمایشگاه، حضور داشتند. فاکر میندی گفت: همچنین ۷۵۰ پایان نامه برتر، ۲۳۰ عنوان کتاب، ۵۰ مجله علمی

رحیم پورازغدی:

اندیشه ملی گرای عربی

از مقابله با صهیونیسم عاجز است

رحیم پور ازغدی عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی، در اظهاراتی درباره روز جهانی قدس در امارات گفت: با اندیشه‌های ناب اسلامی می‌توان با جریان خطرناک صهیونیسم مبارزه کرد، در حالی که سایر اندیشه‌ها مانند ملی‌گرایی عربی از مقابله با این جریان عاجز بوده است. وی با بررسی جایگاه تاریخی بیت المقدس و مقایسه نگرش مکتب اسلام و سایر مکاتب درباره رعایت حقوق اقلیت‌ها، وحدت و ایمان را به عنوان مهمترین عوامل پیروزی انتفاضه و مقاومت اسلامی در برابر توطئه‌های صهیونیستی برشمرد. وی با اشاره به اهمیت موضوع بیداری مسلمانان، جهاد فلسطینیان و مقاومت مردم لبنان در برابر رژیم صهیونیستی را مایه افتخار ملت‌های مسلمان خواند و افزود: تنها راه برخورد با رژیم صهیونیستی مبارزه است، زیرا به شهادت تاریخ، مذاکره با اسرائیل هیچگاه مفید نبوده است. عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی، صهیونیسم را جدا از پیروان دین یهود دانست و گفت: این جریان خیبت، ناشی از اندیشه‌های سیاسی لیبرالیسم و موج سکولاریته حاکم بر اروپا و زاینده قرن نوزدهم میلادی است. پور ازغدی با ذکر مصداقی، گفت: همه شواهد نشان می‌دهد که برغم نقش بسزایی که قدرت‌های بزرگ جهان معاصر در تشکیل این رژیم و ادامه حیات آن داشته‌اند، روند عقب نشینی‌های پی در پی رژیم صهیونیستی پس از پیروزی انقلاب در ایران آغاز شده است و پس از شکست آنها در برابر مقاومت اسلامی لبنان و فلسطین، رژیم صهیونیستی در سراسر شبه‌جزیره قرقر گرفته است.

مدیر کل اوقاف مازندران:

کلیه مساجد استان

دارای شناسنامه می‌شوند

مدیر کل اوقاف و امور خیریه مازندران گفت: کلیه مساجد این استان دارای شناسنامه می‌شوند. حجت الاسلام سیف اله سهرابی گفت: این شناسنامه شامل دریافت اطلاعاتی از قبیل مشخصات کامل مسجد، ساختمان مسجد، وضعیت فیزیکی و نیروی انسانی از جمله امام جماعت، موزن، میکبر، خادم و نحوه اداره مسجد می‌شود. وی مشخص شدن تجهیزات و تاسیسات مسجد، فعالیت‌های دینی مساجد از قبیل کتابخانه، کانون‌های فرهنگی و هنری مساجد، نحوه حضور مردم، کمک‌رسانی و خدمات دهی، درآمدهای مسجد، نحوه هزینه‌های مسجد، کمبود نارساییهای عمرانی و مالی و فرهنگی را از دیگر مزایای جهت شناسنامه دار شدن مساجد عنوان کرد. وی اظهار داشت: مساجد بهترین سنگر برای عبادت و بندگی خداوند متعالی است و اگر همه به مسجد پناه ببرند وحدت جامعه ما تأمین خواهد شد و در پناه وحدت می‌توانیم به قله‌های رفیع معنوی و مادی برسیم. مدیر کل اوقاف و امور خیریه مازندران اضافه کرد: کل تعداد سه هزار و ۶۱۵ مسجد استان تعداد ۵۹۲ مسجد از ابتدای سال جاری تا کنون دارای شناسنامه شده‌اند که برای انجام و تکمیل اطلاعات به سازمان اوقاف و امور خیریه کشور ارسال شده‌اند.

گزارشی از فعالیتهای آموزشی در مسجد اعظم تبریز هوزه ۱

مسجد اعظم تبریز از مساجد قدیمی و پرتلاش حوزه یک امور مساجد می باشد که با سابقه ای بس طولانی در خدمت مردم منطقه بوده و در جهت استوار کردن ارزشهای انقلاب اسلامی و ایجاد زمینه ای برای شناخت و رشد دینی، فرهنگی، اخلاقی و اجتماعی مردم منطقه، برنامه ها و فعالیت های متنوعی را در طی سال برگزار می نماید. خانم ثابته، مسئول واحد خواهران این مسجد ضمن تشکر از همکاری حجت الاسلام دین پرور، امام جماعت مسجد و اعضای هیئت امناء مسجد در جهت همکاری و مشارکت با واحد خواهران به برنامه ها و کلاسهای آموزشی واحد خواهران اشاره کرد و افزود: علاوه بر جلسات قرآنی که به طور مستمر در طی سال برگزار می شود مباحث اعتقادی و اخلاقی در ترمهای مختلف با دعوت از مبلغه امور مساجد برگزار و با توجه به اینکه مشکل بیشتر خواهران عدم آشنایی درست با احکام و دستورات شرعی می باشد آموزشی احکام به صورت پرسش و پاسخ نیز در برنامه های آموزشی این مسجد در نظر گرفته شده که به حمد الله تاکنون مورد توجه و استقبال خواهران واقع شده است. وی افزود: به منظور اطلاع رسانی مناسب نسبت به سیره و زندگی ائمه اطهار (ع) جلسات مختلفی به مناسبت های اعیاد و ولادت ائمه با حضور مبلغات امور مساجد برگزار می شود که در جریان این جلسات نکات و مباحث آموزنده از فضایل اخلاقی و زندگی اجتماعی هر یک از ائمه معصومین (ع) مورد تحلیل قرار می گیرد. وی در ادامه با اشاره به بحث اوقات فراغت جوانان و نوجوانان تصریح کرد: در ترم تابستان نیز برنامه های مختلف فرهنگی و آموزشی در این مسجد برگزار می شود و با توجه به وجود کتابخانه در مسجد و منابع مختلف آموزشی بخشی از اوقات فراغت جوانان به مطالعه و کتابخوانی اختصاص داده می شود و در ماه مبارک رمضان نیز برنامه ها و جلسات قرآنی و اعتقادی با دعوت از مربیان و مبلغات برگزار و مراسم شبی باقرآن به همت واحد برادران مسجد اجرا شد که در این مراسم به حافظان قرآن جوایزی اهدا گردید.

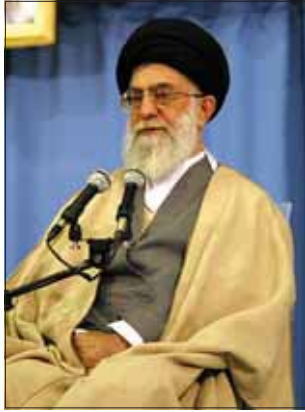
رئیس سازمان تبلیغات اسلامی سیستان و بلوچستان: ۱۵۰ مسجد در دست امداد است

رئیس سازمان تبلیغات اسلامی استان سیستان و بلوچستان گفت: در حال حاضر ۱۵۰ مسجد تشیع و تسنن در استان در دست احداث و تکمیل است. صفر قربانپور اظهار داشت: هم اکنون ۳۵ موسسه و مرکز قرآنی رسمی در سیستان و بلوچستان وجود دارد. وی افزود: در ماه مبارک رمضان حدود ۷۵۰ محفل قرآنی در استان برگزار شد که در نسبت به ماه های گذشته بیش از ۶۰ درصد افزایش داشته است. قربانپور اظهار داشت: برگزاری جلسات ویژه آموزش قرآن کریم توسط مراکز زیر پوشش در سطح استان، حمایت از جلسات قرآنی، همکاری در برگزاری نمایشگاه کتب مذهبی و قرآنی با قرارگاه خانم النبیا، توزیع اقلام فرهنگی شامل سی دی و نرم افزارهای قرآنی مختلف و حضور در نمایشگاه قرآنی و محصولات فرهنگی در اداره کل ارشاد اسلامی استان که تا پایان ماه مبارک رمضان ادامه دارد از جمله اقدامات فرهنگی سازمان در ماه مبارک رمضان بوده است. رئیس سازمان تبلیغات اسلامی استان اظهار داشت: برگزاری مستمر جلسات قرآنی به گونه ای که فقط مختص ماه مبارک رمضان نباشد در تقویت ارتباط مردم با محافل قرآنی تأثیر بسزایی دارد. قربانپور با اشاره به اینکه ۲ هزار جلد قرآن کریم در ماه مبارک رمضان بین اقشار مختلف توزیع شده است، افزود: در ماه بهار قرآن حضور بانوان در محافل قرآنی چشمگیرتر بوده است.

حضرت آیت الله خامنه ای رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار جمع زیادی از دانشجویان و برگزیدگان علمی دانشگاهها:

شعار و هدف دهه چهارم انقلاب پیشرفت و عدالت است

به اندیشه های امام خمینی (ره) خاطر نشان کردند: باید با مطالعه مجموعه سخنان و دیدگاههای امام (ره)، از آنها تفکر امام خمینی (ره) را استنباط کرد. ایشان افزودند: البته در سخنان و دیدگاههای امام، کلام عام، خاص، مطلق و مقید وجود دارد که باید با تشکیل گروههای کاری، همه این سخنان با یکدیگر تطبیق شوند و از مجموعه آنها، تفکرات امام راحل را بدست آورد. رهبر انقلاب اسلامی همچنین با اشاره به سخنان برخی از دانشجویان در خصوص سازمان صدا و سیما خاطر نشان کردند: تعیین رئیس این سازمان از جانب رهبری، دلیلی برای انتقاد نکردن از صدا و سیما نیست زیرا اداره رسانه ملی بعد از تعیین رئیس سازمان صدا و سیما است. حضرت آیت الله خامنه ای خاطر نشان کردند: من از منابع مختلف، گزارشهای زیادی درباره صدا و سیما دریافت می کنم و اشکالات و اعتراض های خود را هم بیان کرده ام و در مقابل نیز مسئولان صدا و سیما ضرورت ها و پاسخ هایی دارند که برخی از آنها درست و برخی هم نادرست است. در ابتدای این دیدار آقایان محمد صالح مفتاح نماینده جنبش عدالتخواه دانشجویی از دانشگاه امام صادق (ع)، جمال ازغوان هادی رتبه برتر المپیاد مکانیک از دانشگاه صنعتی شریف، دهنوی نماینده بسیج دانشجویی، سیدمرتضی محمودی نماینده اتحادیه دانشگاههای آزاد اسلامی، علم امیری رتبه برتر المپیاد علمی اقتصاد، علی جوادی نماینده جامعه اسلامی دانشجویان، مهدی عباسی مهر نماینده دفتر تحکیم وحدت، محمد مهدی کشاورزبان نماینده اردوهای جهادی و خانم ها عطیه السادات عدنانی رتبه برتر آزمون سراسری ۸۷ در رشته علوم انسانی و زهرا سلطانی نماینده اتحادیه انجمن های اسلامی دانشجویان مستقل دانشگاههای سراسر کشور به بیان دیدگاههای خود در خصوص مسائل علمی و پژوهشی دانشگاهها و مسائل روز جامعه پرداختند.



رهبر انقلاب اسلامی، تدبیر و استفاده از اندیشه را برای رسیدن به جامعه اسلامی و پیشرفت واقعی بسیار مهم ارزیابی و خاطر نشان کردند: یکی از کارهای لازم تشکیل جلسات فکری وسیع با حضور مجموعه های دانشجویی و حوزوی و بحث و تفکر درخصوص مسائل مختلف است تا از طریق این جلسات، اندیشه های نو وارد میدان شود. حضرت آیت الله خامنه ای تأکید کردند: اندیشه و فکر نو باید همراه با جهت گیری صحیح باشد و لازمه جهت گیری درست نیز انحراف پیدا نکردن از اصول است. ایشان اصول را شاخص های نشان دهنده مسیر صحیح پیشرفت برشمردند و افزودند: حرکت در چارچوب اصول مانع از افتادن در بیراهه می شود. رهبر انقلاب اسلامی در بخش دیگری از سخنان خود بیان صریح، و به دور از محافظه کاری را از خصوصیات دانشجویی برشمردند و تأکید کردند: در کنار صراحت در بیان باید صداقت در نیت و سرعت در پذیرش خطا هم وجود داشته باشد. حضرت آیت الله خامنه ای با اشاره به سخنان یکی از دانشجویان در خصوص چگونگی دستیابی

حضرت آیت الله خامنه ای رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار جمع زیادی از دانشجویان و برگزیدگان علمی دانشگاهها، مهمترین وظیفه نسل جوان به ویژه حرکت فعال دانشجویی را تلاش و پرنشاط و همراه با عقلائیتهای برای تحقق پیشرفت و عدالت در دهه چهارم انقلاب اسلامی خواندند و تأکید کردند: نسل جوان با همت و مسلمان باید با نگاهی سرشار از امید و با تلاش بی وقفه و برنامه ریزی صحیح و اصولی در مسیر تولید اندیشه نو و رسیدن به جامعه اسلامی برخوردار از پیشرفت همزمان مادی و معنوی گام بردارد. ایشان نظام اسلامی را با وجود گذشت ۳۰ سال از عمر آن نظام جوان و نیازمند کار و تلاش بیشتر در مبانی دانستند و افزودند: بر همین اساس شعار و هدف دهه چهارم انقلاب، پیشرفت و عدالت نامگذاری شده است تا همه تلاش ها و برنامه ریزیها در جهت رسیدن به این اهداف بزرگ باشد. رهبر انقلاب اسلامی در تبیین پیشرفت مورد نظر در نظام اسلامی خاطر نشان کردند: این پیشرفت، همه جانبه و دربرگیرنده پیشرفت مادی و معنوی است و باید ضمن تلاش برای برخورداری جامعه از سطح معیشت، اشتغال، رفاه و رشد علمی مناسب، جامعه از نظر برخورداری از عدالت، اخلاق و الای اسلامی، معنویت، ایمان عمیق و انگیزه روزافزون نیز در سطح مطلوب باشد. حضرت آیت الله خامنه ای با تأکید بر مراقبت از نیافتادن در بیراهه ها در مسیر پیشرفت، خاطر نشان کردند: یکی از این بیراهه ها، همان مسیر غلط قبل از انقلاب است که دنباله روی از ظواهر غربی ها به عنوان پیشرفت قلمداد می شد. ایشان افزودند: یکی دیگر از نمونه های بیراهه در مسیر پیشرفت، تفرکی است که هویت ایرانی اسلامی را نفی نمی کند اما نسبت به پیشرفت کشور حالت ناامیدی و پأس دارد. رهبر انقلاب اسلامی با اشاره به ترویج این تفکر از جانب برخی افراد تأکید کردند: متأسفانه نام این تفکر، واقع بینی گذاشته می شود و معنای آن هم این است که یک ملت مسلمان همواره محکوم به دنباله روی از غرب است. حضرت آیت الله خامنه ای خاطر نشان کردند: این تفکر غلط، خلاف تجربه طولانی مدت بشری است زیرا خداوند هیچگاه صاحب پیشرفت انسانها را به عنوان انسانهای ضابط پیشرفت نیافریده است. ایشان با اشاره به پیشرفتهای علمی سالهای اخیر در کشور افزودند: این تفکر بیراهه، پیشرفته علمی کنونی را در زمان آغاز آن بی فائده و بدون نتیجه می دانست اما جوان با همت و مسلمان ایرانی با تلاش و پشتکار علمی خود اکنون در برخی رشته ها به سطحی رسیده که از سطح جهانی نیز جلوتر است. حضرت آیت الله خامنه ای تأکید کردند: برای رسیدن به پیشرفت واقعی باید با نگاه امیدوارانه و تلاش بی وقفه و همراه با برنامه ریزی حرکت کرد. ایشان مهمترین وظیفه نسل جوان انقلاب را حرکت پرنشاط و همراه با تفکر برای رسیدن به یک جامعه اسلامی الگو و برخوردار از پیشرفت مادی و معنوی برشمردند و افزودند: در این مسیر وظیفه دانشجویان دارای رسالت با همان جنبش دانشجویی سنگین است اما وظیفه مسئولان و انواع نخبگان جامعه سنگین تر است.

آیت الله مکارم شیرازی:

وهابیت به دنبال ایجاد تفرقه میان مسلمانان است



یکی از مراجع عظام تقلید قم گفت: وهابیت تنها به دنبال تفرقه میان مسلمانان است و از این مسئله حتی در سفر حج نیز استفاده می کند. آیت الله ناصر مکارم شیرازی در ادامه تفسیر قرآن کریم در حرم مطهر حضرت معصومه (س) با اشاره به آیات قرآن در خصوص مسئله حج گفت: حج مسئله مهمی است که انسان ها برای زیارت خانه خدا به سرزمین وحی می آیند و این مسئله عبادی را انجام می دهند. وی افزود: در حج تمامی مسلمانان جمع شده و به یک موضوع می اندیشند و کنگره عظیمی را تشکیل می دهند. استاد حوزه علمیه قم با بیان اینکه باید از حج به درستی بهره برداری صورت گیرد

گفت: حج منافع بسیار زیادی برای مسلمانان دارد و پشت دشمنان اسلام را به لرزه می اندازد. آیت الله مکارم شیرازی با اشاره به برگزاری حج توسط وهابی ها گفت: این مسئله موجب شده تا ما قدر حج را ندانیم. وی با بیان اینکه وهابیون به مسائل ظاهری حج اهمیت می دهند، تصریح کرد: این گروه به مسئله باطنی و روح حج هیچ توجه ای ندارند و با چاپ برخی کتب های ضد تشیع در تلاشند تا اختلاف افکنی کنند. وی تصریح کرد: حج می تواند منافع اقتصادی نیز برای مسلمانان داشته باشد و طرح بازار مشترک اسلامی، بانک جهانی اسلام و مبادلات اقتصادی بین کشورهای اسلامی از جمله این مسائل است. آیت الله مکارم شیرازی افزود: نباید حج به یک سفر تشریفاتی تبدیل شود و باید به مسائل روحی آن نیز توجه داشت.

یک هزار موسسه قرآنی در کشور فعالیت دارند

مدیر طرح ملی حفظ و مفاهیم قرآن کریم در وزارت ارشاد گفت: هم اکنون یک هزار موسسه قرآنی در کشور فعال می باشند. این موسسه ها در سال گذشته دوهزار کلاس مفاهیم و ترجمه و یک هزار و ۲۰۰ حفظ در کشور برگزار کردند. حجت الاسلام علیرضا شاهسون خاطرنشان کرد: کسانی که در کلاسهای حفظ این موسسات قرآنی فعالیت دارند بعد از سه سال حافظ کل قرآن کریم خواهند شد. وی ادامه داد: هم اکنون بیش از هفت هزار نفر در کشور حافظ کل قرآن کریم می باشند که میانگین سنی آنها بین ۱۵ الی ۲۴ سال می باشد. شاهسون خاطرنشان کرد: در طرح مفاهیم افراد به مدت یک سال و نیم با ترجمه و مفهوم قرآن کریم به خوبی آشنا و مسلط خواهند شد. وی تصریح کرد: در سال جاری طرح های جدیدی به موسسات قرآنی ارایه شد که برای ترویج فرهنگ قرآن بسیار موثر است. شاهسون خاطرنشان کرد: در سال جاری برای ترویج قرآن کریم در بین جوانان طرح حفظ پنج جزء از قرآن کریم ویژه دانش آموزان راهنمایی، حفظ کل قرآن برای تیزهوشان و طرح قرائت نخبگان در کشور به اجرا در می آید. وی ادامه داد: برای مناطق محروم برنامه ویژه ای داریم و موسسات قرآنی نیز در این مناطق راه اندازی خواهد شد. شاهسون گفت: گرایش جوانان به سمت قرآن کریم زیاد است ولی متأسفانه امکانات ما برای تأسیس خانه های قرآنی و موسسات محدود است.

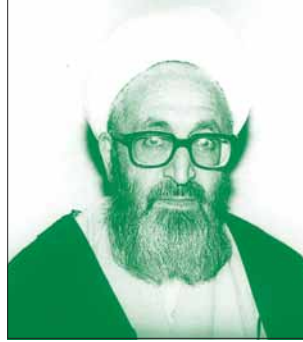
۲۷ مسجد بفش چهارباغ

ساوجبلاغ امام جماعت ندارد

امام جمعه بخش چهارباغ شهرستان ساوجبلاغ گفت: از ۳۰ مسجد فعال در این بخش ۲۷ مسجد امام جماعت ندارد. حجت الاسلام مهدی قاسمی نیت افزود: بهره مندی از وجود روحانیت در مساجد و گسترش فعالیتهای این مراکز نقش بسزایی در پاسخگویی به نیازهای گروههای سنی مختلف بخصوص جوانان در زمینه های فرهنگی، دینی و مذهبی دارد. وی خاطرنشان کرد: هرگونه بی توجهی به این کانونهای فرهنگی مذهبی عواقب جبران ناپذیری را در جامعه به همراه خواهد داشت. قاسمی گفت: اگر می خواهیم آسیب های اجتماعی، انحراف های دینی و اخلاقی و رفتاری در نقاط مهاجرپذیر پرجمعیت مانند بخش چهارباغ را کاهش دهیم باید به بخش امور مساجد توجه ویژه از سوی مسوولان منطقه ای، استانی و کشوری صورت گیرد. وی افزود: توزیع عادلانه اعتبارات و امکانات در همه عرصه ها از جمله مساجد شرایط مناسبی را برای مراکز پرجمعیت کشور مانند بخش چهارباغ در ارائه خدمات بهتر به مردم فراهم خواهد کرد. وی گفت: اکنون در این بخش افرادی هستند که می توانند در رونق بخشیدن به امور مساجد مشارکت فعالی داشته باشند اما تحقق این امر نیازمند بسترسازی مناسب است.

طلاب در تبلیغ دین

تمامی جوانب را رعایت کنند



استاد حوزه علمیه قم گفت: طلاب نباید در تبلیغ دین به گونه ای عمل کنند که مردم از دین برگردند یا نسبت به دین بی تفاوت شوند. آیت الله جعفر سبحانی در ادامه تفسیر قرآن کریم در مدرسه علمیه فقه و معارف اسلامی با اشاره به موضوع تبلیغ دین اسلام گفت: تبلیغ دین مسئله اساسی و مهم است که باید به آن توجه ویژه ای شود. وی افزود: طلابی که برای تبلیغ دین به مناطق مختلف اعزام می شوند نباید سختگیر باشند و باید طبق شرایط به تبلیغ دین بپردازند. استاد حوزه علمیه قم اظهار داشت: نباید در تبلیغ دین به گونه ای عمل کرد که مردم از دین

پیوند فرهنگ عمومی و اندیشه اسلامی موجب شکوفایی است

دعوت و از زشتیها و تباهیها بازدارند. وی مردم جامعه اسلامی را به مثابه سرنشینان کشتی دانست که باید یکدیگر را برای رسیدن به هدف مشترک یاری کنند. حجت الاسلام جعفریان ارائه معارف دینی به مردم را یکی از راهکارهای مؤثر واقع شدن اندیشه اسلامی در فرهنگ عمومی جامعه دانست و گفت: شاید بسیاری تصور کنند اسلام دینی فردگرا است، اما آشنایی مردم با معارف اسلامی از اهمیت بسیاری برخوردار است تا همه بدانند اسلام دین محبت، صمیمیت و صلح است. این استاد حوزه و دانشگاه در ادامه به ضرورت حفظ بهداشت و سلامت جامعه اشاره کرد که می تواند به عنوان عاملی برای حفظ اندیشه های اسلامی باشد تا جامعه ای صالح و سالم به وجود آید و امنیت روانی در آن حاکم باشد. وی همچنین در رابطه با این تأثیر اظهار داشت: مسؤلان فرهنگی و مدیران اجرایی در کنار رسانه وظیفه بزرگی برعهده دارند تا تمام برنامه ریزینا جهت فرهنگی پیدا کند. همواره در مراسم و مناسبتهای ویژه جامعه صحبت از افتتاح ساختمانها و پروژه ها است اما هرگز در این مراسم گزارشی از مسائل فرهنگی کشور و وضعیت آن ارائه نشده است. رسول جعفریان پیوند فرهنگ عمومی و اندیشه اسلامی را عامل شکل گیری جامعه ای صالح و سالم دانست که در آن بستر شکوفای و نوآوری در تمام عرصه ها فراهم می شود.

است که مسائل دینی و علمی را نیز دربر می گیرد. وی افزود: اگر از زاویه عام به آن نگاه کنیم فرهنگ عمومی شامل تمام فرآورد های فکری جامعه شده و آداب و فرهنگها و اخلاقیات جامعه را در برمی گیرد. رئیس کتابخانه مجلس شورای اسلامی گفت: رسالت نظام اسلامی این است که این ارزشهای دینی را به صورت فرهنگ به مردم جامعه ارائه دهد و قانون را به صورت فرهنگی عمومی در جامعه حاکم کند. در فرهنگ عمومی و اسلامی همه افراد مسئول حفظ و نشر فضایل اخلاقی چون صلح، صمیمیت، محبت و ایثار بوده و وظیفه دارند یکدیگر را به ارزشهای اخلاقی

حجت الاسلام جعفریان با اشاره به اینکه همه مردم در یک جامعه اسلامی مسئول حفظ و نشر فضایل اخلاقی در فرهنگ عمومی هستند، گفت: پیوند فرهنگ عمومی و اندیشه اسلامی می تواند بستر شکوفایی و نوآوری در تمام عرصه ها را فراهم کند. حجت الاسلام رسول جعفریان رئیس کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی، نویسنده، پژوهشگر و استاد حوزه و دانشگاه با اشاره اینکه فرهنگ عمومی واژه گسترده ای است که می توان آن را از زاویه های مختلفی تعریف کرد اظهار داشت: فرهنگ عمومی آداب، رسوم و فرآورده های علمی جامعه

طرح رحمت در مساجد منتخب حوزه ۸ برگزار می شود

با هدف آشنایی خواهران با فرهنگ غنی دینی و سیره اهل بیت(ع) طرح رحمت بخش عترت در مساجد منتخب حوزه هشت واحد خواهران برگزار می شود. در این طرح که به همت معاونت امور زنان مرکز و با حضور مبلغات امور مساجد برگزار می گردد موضوعاتی همچون مسئولیت پذیری، حفظ آرامش در خانواده، خانواده و انتظار، خانواده و مودعانه زیستن، ایثار و گذشت، مهرورزی در خانواده، نظم و برنامه ریزی، صبر و حوصله، امیدواری و بحثهایی در چارچوب خانواده و اخلاق اسلامی می باشد که این موضوعات با استناد از روایات معصومین(ع) مورد بحث و پرسش و پاسخ میان شرکت کنندگان قرار می گیرد. مسؤل حوزه هشت خواهران با اعلام این خبر افزود: این طرح در تابستان سال جاری با حضور مبلغات در مساجد منتخب این حوزه برگزار شد و ادامه این مباحث در ترم پاییز مورد بحث و تحلیل قرار می گیرد. وی در ادامه تصریح کرد: با توجه به اینکه این مباحث در زندگی اجتماعی و خانوادگی و همچنین تربیت شایسته فرزندان مورد استفاده قرار خواهد گرفت لذا به لطف خدا این طرح مورد استقبال خواهران در مساجد واقع شده است.

با هدف ترویج و اشاعه تفکر دینی و اسلامی می شود:

ویژه برنامه های فرهنگی و آموزشی در مسجد امام سجاد(ع) حوزه ۵

ورزشی و علمی موفق به کسب رتبه شده اند تقدیر خواهد شد. در ادامه دبیر شورای جوانان مسجد امام سجاد(ع) کلاس نشست با جوانان در ترم پاییز خبر داد و یادآور شد: سلسله بحثهای مربوط به جوانان در ترم تابستان با دعوت از مبلغه امور مساجد مطرح و مورد پرسش و پاسخ قرار گرفت و در ادامه این بحثها نیز مباحث دیگری به مناسبتهای مختلف مذهبی و با توجه به درخواست جوانان در ترم جاری با دعوت از خانم حجازی، مبلغه امور مساجد مطرح خواهد شد. لازم به ذکر است مقابله با قرآن، سخنرانی مبلغات، جشن ولادت امام حسن مجتبی(ع) و مراسم ختم قرآن برای شهدا به مناسبت هفته دفاع مقدس و اردوهای زیارتی از دیگر برنامه های برگزار شده در ماه مبارک رمضان بود که مسؤل واحد خواهران این مسجده به آن اشاره کرد.

با هدف ترویج و اشاعه تفکر دینی و اسلامی، ویژه برنامه های فرهنگی و آموزشی ترم پاییز به همت واحد خواهران مسجد امام سجاد(ع) برگزار می شود. آموزش قرآن، مباحث اخلاقی و احکام، کلاس نشست با جوانان، برگزاری مراسم های مختلف ملی و مذهبی از برنامه هایی می باشد که خانم کریمی، مسؤل واحد خواهران این مسجد به آن اشاره کرد و افزود: آموزش قرآن در رشته های روخوانی، روانخوانی و تجوید در ترم جاری برگزار خواهد شد که آموزش تجوید ویژه جوانان نیز در نظر گرفته شده و مباحث و مسائل اخلاقی و احکام نیز با دعوت از مبلغات مرکز از دیگر کلاسهای اعتقادی این ترم است که با هماهنگی حوزه خواهران تشکیل خواهد شد. وی در ادامه به برنامه های مناسبتی اشاره کرد و گفت: همزمان با روز دانش آموز از دانش آموزان برتر که در رشته های مختلف

مسجد جامع ولیعصر(عج) واقع در شهرک راه‌آهن تحت پوشش حوزه دو امور مساجد می‌باشد که با هدف نشر و اشاعه فرهنگ قرآنی، جلسات قرآن و مباحث اخلاقی را در طی سال برگزار می‌نماید. خانم کریمی، مسئول واحد خواهران این مسجد در خصوص این کلاسها خاطر نشان کرد: با عنایت به این مهم که قرآن سرچشمه حکمت، اخلاق و مایه عزت انسان است و پیوند نسل جوان و نوجوان با معارف قرآنی و اسلامی به عنوان یک ضرورت آموزشی می‌باشد لذا به همین منظور بیشتر آموزشهای این واحد فرهنگی در قالب آموزش قرآن و مباحث مربوط به آموزه‌های اخلاقی برنامه‌ریزی شده که به لطف خدا و با همکاری امور مساجد در جهت اعزام مربیان و مبلغات حضور خواهران نیز قابل توجه است. وی در ادامه به رشته‌های آموزش قرآن اشاره کرد و افزود: در حال حاضر آموزش روخوانی، مفاهیم، تجوید و احکام و اخلاق با حضور مربیان مرکز رسیدگی به امور مساجد برگزار می‌شود که این کلاسها تا پایان ترم پاییز ادامه خواهد داشت و در ترمهای آتی نیز با هماهنگی امور مساجد برگزار می‌شود. وی با اشاره به اینکه آموزش قرآن به کودکان زمینه‌گرایش آنها را به آموزه‌های دینی و قرآنی در سن نوجوانی فراهم می‌سازد و به منظور جذب بیشتر نونهالان به مسجد، کلاس مهد قرآن نیز با حضور خانم باقری‌دانا در این مسجد برگزار و نکات اخلاقی در قالب قصص و داستانهای قرآنی به آنها ارائه می‌گردد.

رییس دانشگاه تهران، تاکید کرد: شکستن مرزهای دانش، نیازمند مفا و تقویت ارزش‌های دفاع مقدس است

رییس دانشگاه تهران، ضمن تاکید بر ضرورت پاسداشت ارزش‌های دفاع مقدس، اظهار داشت: جبهه‌های جنگ تحمیلی، در عرصه‌های مختلف فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و علمی، برای ما تجربه‌ای به وسعت یک دنیا داشت، که بایستی از اندوخته‌های آن، برای شکستن مرزهای علم و دانش، استفاده کنیم. فرهاد رهبر، در مراسم گشایش کتابخانه تخصصی پایداری دانشگاه تهران، افزود: یکی از ضروریات پیروزی در جبهه‌های علمی و فرهنگی، زنده نگاه داشتن یاد شهدا و ارزش‌های باقی مانده از دوران دفاع مقدس است. وی با اشاره به اینکه امروزه، جبهه‌های علمی، فرهنگی و دفاع از مرزهای ایدئولوژیک، جایگزین دفاع از مرزهای جغرافیایی، شده است، گفت: برای اینکه بتوانیم در جبهه‌های علمی، پیرومندان راه شهدا را ادامه دهیم، نیاز داریم تا تجربیات آنها را بازآموزی کنیم و لازمه این امر، مطالعه، جمع‌بندی و نشر آثار و ارزش‌های آنها و انتقال سینه به سینه و نسل به نسل آنهاست. رهبر، افتتاح کتابخانه تخصصی پایداری در دانشگاه تهران را، مقدمه‌ای برای آغاز یک اقدام بزرگ فرهنگی در دانشگاه‌های کشور، و پایه‌گذار پایداری از آرمان‌های دفاع مقدس، خواند. کتابخانه تخصصی پایداری دانشگاه تهران، به همت وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس، در کتابخانه مرکزی این دانشگاه، با برگزاری مراسم ویژه‌ای گشایش یافت.

امامزادگان موجب احیای فرهنگ تشیع هستند



گسترده قرآن به خط عثمان طه انتقاد کرد. وی افزود: اوقاف و دیگر نهاد باید با استفاده از کارشناسان مجرب، قرآن را با خط ایرانی در حد گسترده‌ای چاپ و در تمام دنیا توزیع کند. در ابتدای این دیدار نیز مدیر کل اوقاف و امور خیریه استان قم به ارائه گزارش پرداخت و گفت: اوقاف به عنوان متولی موقوفات موظف است نیات واقفین در مسیر اصلی خود استفاده شود. حجت الاسلام غلامرضا ناظمی افزود: بقاع متبرکه که نیز از دیگر مأموریت‌های اوقاف است که به دنبال ترویج برنامه‌های فرهنگی در بقاع متبرکه که به عنوان قطبهای فرهنگی هستیم.

یکی از مراجع عظام تقلید قم گفت: باید از موقعیت امامزادگان جهت احیای فرهنگ تشیع و اهل بیت(ع) استفاده کنیم. آیت الله صافی گلپایگانی در دیدار با مدیر کل اداره اوقاف و امور خیریه با اشاره به امامزادگان کشور گفت: باید از وجود امامزاده‌ها استفاده‌های دینی کرد و فرهنگی اهل بیت(ع) را در آن‌ها پیاده کرد. وی تصریح کرد: امامزادگان وسیله‌ای برای احیای فرهنگ تشیع و اهل بیت(ع) هستند و باید برنامه‌های تعلم و تربیت اسلامی باید در بقاع متبرکه اجرا شوند. استاد حوزه علمیه قم افزود: وجود امامزاده‌ها در هر شهری نشان از سابقه ولایی مردم آن شهر است. آیت الله صافی گلپایگانی در بخش دیگری از سخنان خود به موضوع وقف و جایگاه آن در جهان اسلام اشاره کرد و گفت: وقف صدقه جاریه است و باید احیا شود.

وی افزود: وقف در اسلام یکی از مبانی و مرکزی است که بسیاری از مفاهیم اسلامی را تبلیغ می‌کند. این مرجع تقلید به وظیفه مسلمانان در برابر وقف اشاره و عنوان کرد: مسلمانان باید فرهنگ وقف را حفظ کنند و آن را همیشه زنده نگه دارند. آیت الله صافی گلپایگانی بر احیای موقوفات در کشور تاکید کرد و اظهار داشت: اگر موقوفات در کشور احیا شود بسیاری از مشکلات مردم رفع خواهد شد. استاد حوزه علمیه قم در پایان خواستار چاپ و توزیع قرآن به خط اصیل ایرانی شد و از توزیع

به همت واحد خواهران مسجد امیرالمؤمنین(ع) حوزه ۵ برنامه‌های اعتقادی ماه مبارک رمضان برگزار شد

به منظور فرهنگ‌سازی و تقویت فضایل اخلاقی و ایمان، برنامه‌های اعتقادی ماه مبارک رمضان به همت واحد خواهران مسجد امیرالمؤمنین(ع) برگزار شد. خانم دهقان نژاد، مسئول واحد خواهران این مسجد برنامه‌های اجرا شده ماه رمضان را در قالب قرائت قرآن، جلسات احکام، زیارت عاشورا، جشن تکلیف دختران، مراسم معنوی شهبای قدر و مراسم افطاری خواند و تصریح کرد: ختم قرآن هر روز در ماه مبارک با دعوت از مربی امور مساجد برگزار و اشکالات خواهران در قرائت برطرف شد و با توجه به مسائل و مشکلاتی که خانواده‌ها در ماه مبارک رمضان از لحاظ شرعی و اعتقادی با آن روبرو هستند، جلسات احکام و اخلاق با حضور خانم یزدان پرست، مبلغه امور مساجد برگزار شد که شرایط روزه‌داری و رعایت مسائل شرعی و همچنین نقش خانواده در تشویق فرزندان به رعایت مسائل اخلاقی مورد تبیین قرار گرفت. وی در ادامه اظهار داشت: مراسم جشن تکلیف دختران ۹ ساله از دیگر برنامه‌های این ماه بود که با سخنرانی امام جماعت مسجد برگزار و نکات اخلاقی و ارزشی سن بلوغ برای دختران مکلف بیان گردید. گفتنی است مسجد امیرالمؤمنین(ع) در شهرک ولی عصر(عج) در منطقه جنوب غرب تهران واقع شده است.

مردم رشت با امضای طوماری درخواست کردند

استمداد از مقام معظم رهبری برای تجدید بنای مسجد حاج مجتهد رشت

صادق زاده نمایندگان مردم رشت در مجلس هفتم، سید کاظم میرحسینی اشکوری مدیرکل اوقاف و امور خیریه گیلان، محمدباقر نبیخت معاون پژوهشی و تحقیقات استراتژیک مجمع تشخیص مصلحت نظام و... به چشم می‌خورد.

آن عزیز گرامی را بر سر خود مستدام بداریم. این طومار امضای جمعی از مسئولان استانی و کشوری از جمله جبار کوچکی نژاد و سیدعلی آقازاده نمایندگان مردم رشت در مجلس شورای اسلامی، هاجر تحریری نیک صفت و رضاعلی

جمعی از مردم رشت با تهیه طوماری با ۴ هزار امضا از مقام معظم رهبری برای تجدید بنای مسجد حاج مجتهد رشت استمداد طلبیدند. در این طومار از رهبر معظم آمده است: با عنایت به اینکه مسجد عالی‌ترین پایگاه دینی و فرهنگی در ارتقای جوامع اسلامی است و تعالی حقیقی امت در گرو احیای و شکوفایی آن وادی مقدس است که ظهور انقلاب اسلامی ایران از مساجد بارزترین نمونه آن به شمار می‌رود. در ادامه طومار آمده است: امضا کنندگان این طومار متشکل از خانواده‌های معظم شاهد، ایثارگران، جانبازان، سپاه، نظامی، دانشگاهیان، فرهنگیان و بازاریان شهر رشت و حومه از محضر مقام معظم رهبری که همواره مشوق اصلی و پشتیبان و حامی جدی مراکز تطهیر شده دینی و انقلابی هستند تقاضا داریم در توسعه و تجدید بنای ساختمان مسجد حاج مجتهد رشت عنایت ویژه داشته و سایه پر مهر

۵۰ هزار تشکل دینی در کشور شناسایی شده است

۵۰ هزار تشکل دینی از سوی اداره کل تشکلهای دینی و مراکز فرهنگی سازمان تبلیغات اسلامی در سراسر کشور شناسایی و پیش‌بینی شده این رقم تا پایان سال به ۵۵ هزار برسد. اداره کل تشکلهای دینی و مراکز فرهنگی تاکنون توانسته کمیت شاخصهای کلیدی سند توسعه بخشی و فرابخشی در حوزه خود را در خصوص تعداد تشکلهای فرهنگی و دینی ثبت شده به طور ۱۰۰ درصد، تعداد کانونها و مجتمع‌های فرهنگی و هنری مساجد را ۸۰ درصد محقق کنند. همچنین برنامه ریزی در راستای تعداد کانونهای تشکیل شده جهت تشکلهای و مداحان ۱۰۰ درصد و تعداد انجمنهای اسلامی (اصناف، ادارات، کارگران، محلات) ۵۰ درصد محقق شده است. رویکرد سازمان تبلیغات اسلامی این است که با درک شرایط زمانی و مکانی و ضرورت افزایش و ارتقای شاخص‌های کمی و کیفی، اقدام به ظرفیت‌سازی و ظرفیت‌یابی کند.

۲۰ درصد از مساجد چهارمحال و بختیاری سرویس بهداشتی مناسب ندارد

مبلغ به امور مساجد استان بی نظیر بوده است. وی از توجه نکردن مسئولان استانی در سالهای گذشته به امور مساجد ابراز تأسف کرد و گفت: توجه دولت نهم به امور مساجد قابل توجه است. شیروی، بیمه کردن خادمان مساجد و توزیع دوهزار جلد قرآن و کتب مذهبی بین مساجد در سال جاری رایادآور شد و افزود: ۸۰ درصد از مساجد استان شناسنامه دار شده‌اند.

مدیرکل اداره اوقاف و امور خیریه چهارمحال و بختیاری گفت: ۲۰ درصد از ۸۱۵ مسجد موجود در این استان وضوخانه و سرویس بهداشتی مناسبی ندارند. حجت الاسلام شوزب شیروی افزود: عمده مساجد که فاقد وضوخانه و سرویس بهداشتی مناسب هستند در مناطق روستایی استان واقع شدند. وی اعتبار عمرانی دولتی به امور مساجد استان را در سه سال گذشته را بالغ بر ۳۰ میلیارد ریال برآورد کرد و تصریح کرد: اختصاص این

اسلام و مقیم مکه معظمه بود، و طوئه و حرکت نظامی قریش از مکه را، به طور پنهانی به اطلاع پیامبر(ص) در مدینه منوره رسانید. آن حضرت، پس از اطمینان از تهاجم دشمن، با ریش سفیدان مدینه و یاران و اصحاب خویش به مشورت پرداخت. گروهی از یزیران و ریش سفیدان پیشنهاد کردند که آنان در مدینه بمانند و قلعه داری کنند و هنگامی که قریش به درون شهر مدینه هجوم آورد، مردان در کوچه و خیابان ها و زنان از بالای بام خانه ها، مهاجمان را مورد هدف قرار داده و آنان را از پای درآورند، ولی گروهی دیگر از یاران آن حضرت، به ویژه جوانان دلیر و آن هایی که در سال گذشته توفیق حضور در نبرد بدر را نداشته اند و می خواستند در نبرد دیگری در کنار رسول خدا(ص)، مردانه با دشمنانش بجنگند، پیشنهاد خروج از مدینه و درگیر شدن در بیرون شهر را دادند و سرانجام پیامبر(ص) دیدگاهشان را پذیرفت و اعلان سبیح عمومی و حرکت مجاهدان به سوی دشمن را صادر نمود. تعداد هزار رزمنده، در روز جمعه ششم شوال، پس از اقامه نماز با شکره جمعه، به سوی سرزمین احد حرکت کردند. عبدالله بن ابی، که در ظاهر مسلمان ولی سرکرده منافقان و مخالفان پیامبر(ص) و از هر راه ممکن، در صدد ضربه زدن به پیگر نظام تاسیس اسلام بود، به همراه سیصد تن از افراد قبیله اش اوس به یهانه این که پیامبر(ص)، نظری را ننپذیرفت و دیدگاه جوانان مسلمان را بر وی ترجیح داد، از نیمه راه برگشت و در این نبرد حضور پیدا نکرد و از این طریق، ضربه ای به سپاه اسلام وارد آورد. سرانجام سپاه اسلام با تعداد هفتصد رزمنده مسلمان در برابر سپاه کفر و شرک، در دامنه کوه احد، واقع در وادی عتیق قرار گرفت و در هفتم شوال، نبرد سنگین طرفین آغاز گردید و با دلیلی مردی های حمزه بن عبدالمطلب، علی بن ابی طالب(ع)، زبیر بن عوام، طلحه بن عبدالله، مصعب بن عمیر و سایر رزمندگان مسلمان، ضربه بستند که ای بر سپاه قریش وارد آمد و پس از دادن ده کشته، زخمی و اسیر مجبور به عقب نشینی و فرار از صحنه نبرد شدند و مسلمانان با غنیمت، آنان را رها کردند. دو روز بعد، نور نمودند و سپس در صدد گردآوری غنیمت ها برآمدند. پیش از آغاز نبرد، پیامبر(ص) تعداد پنجاه نفر از مسلمانان را در شکاف وسط کوه احد، که محلی آسیب پذیر بود، گمارد و به آنان دستور داد که از این مکان، مانع نفوذ دشمن و حمله آنان به پشت جبهه مسلمانان گردند و هیچ گاه، آن را جرات نکنند، چنانچه این که مسلمانان پیروز شوند و چه متحمل شکست گردند. ولی این عده از نگهبانان، به هنگام شکست دشمن و فرار آنان از صحنه نبرد، به تذکرات فرمانده خوش امتیازی نکرد و از آن جا به پایین سرازیر شدند و به مانند دیگران، مشغول گردآوری غنایم جنگی گردیدند. دشمن زخم خورده که از آغاز جنگ، به این نقطه آسیب پذیر، توجه کامل داشت، از این فرصت بهره جست و با عبور از شکاف میان کوه احد، مجددا بر سپاه اسلام هجوم آورد و یکباره مسلمانان را در میان گرفت و به کشتن و زخمی کردن آنان پرداخت. در اندک زمانی بسیاری از مسلمانان شهید، تعدادی زخمی و برخی نیز به اطراف پراکنده شدند و پیامبر(ص) به همراه عده ای اندک، مانند علی(ع)، مصعب، زبیر و تعدادی دیگر، در وسط میدان نبرد، با دشمن درگیر بودند و تمام تلاش متجاوزان قریش، بر این بود که آن حضرت را به شهادت برسانند. با کشته شدن مصعب بن عمیر، گمان کردند که پیامبر(ص) کشته شد و به همین جهت فریاد برآوردند که ای مردم! محمد(ص) کشته شد و اهل ایالتی یثرب! برای چه می جنگید؟ این ماجرا، روحیه رزمی مسلمانان را ضعیف تر کرد و پراکندگی آنان را بیشتر، ولی خدای سبحان، پیامبرش را یاری کرد و وی را از آسیب دشمنان رهایی بخشید. پیامبر(ص)، حضرت علی(ع) و بسیاری از مسلمانانی که جان به در برده بودند، به شدت زخمی شدند و به بالای کوه احد پناه برده و از آسیب نهایی دشمن در امان ماندند. حضرت علی(ع) در این نبرد، با این که نود زخم بر تن او متحمل بود، از پیامبر(ص) جانانه دفاع می نمود و حملات دشمنان بر پیامبر(ص) را از هر سو دفع می کرد. ندای آسمانی لاسیف الاذوالفقار! لاقنی الاعلی در همین نبرد، به گوش همگان رسید. به هر روی، قریش متجاوز و سرکش، پس از ناامیدی از کشتن پیامبر(ص) و از پای درآوردن مسلمانان، مجبور به عقب نشینی شد و به سوی مکه معظمه بازگشت. اما مسلمانان، به خاطر بی دقتی عده ای بی شکیبایی زبان های فراوانی متحمل گردیدند و تعداد هفتاد کشته دادند که افرادی چون حمزه بن عبدالمطلب(ع)، مصعب بن ابی عمیر، حنظله غسبل الملائکه، عبدالله بن جحش، عبدالله بن عمرو بن حرام، عمرو بن جموح، خارجه بن زید، سعد بن ربیع، نعمان بن مالک و عبده حسحاس، از جمله آنان بودند. وحشی ابن حرب، غلام معلم، پس از کشتن حمزه به دستور هند، همسر اوسیان، بدنش را مثله کرد و قلب مطهرش را شکافت و جگرش را بیرون آورد و هند از شدت غضب و حس

انتقام جویی، جگر حمزه را به دندان گرفت. گفتنی است که مسلمانان، شهیدان خویش را به دستور پیامبر(ص)، بدون غسل و کفن، در همان مکان دفن نمودند. از مشرکان نیز تعداد بیست و دو تن کشته شدند، که ولید بن عاص، ابومیتبه بن ابی حذیفه، هشام بن ابی حذیفه و ابو عزه عمرو بن عبدالله از جمله آنان بودند. سرانجام مسلمانان با دل شکستگی و اندوه تمام، به مدینه بازگشتند. پیامبر(ص) به حضرت علی(ع) فرمود: دیگر مشرکان بر ما این چنین ظفر نیانند، تا به یاری خدا مکه را بگشاییم^(۱) شکست در جنگ احد، عبرت و درسی بزرگ برای سپاه اسلام و مسلمانان شد که ارزش های به دست آمده را به خاطر غفلت و جهالت عده ای از مسلمانان فریب نخوردند (از دست ندهند).

۱- تک: المغازی (واقفی)، ج ۱، ص ۱۹۹؛ فراهای از تاریخ پیامبر اسلام(ص) جعفر سبحانی، ص ۲۵۷؛ تاریخ ابن خلدون (ترجمه محمد عبدالمجیدی)، ج ۱، ص ۴۰۹؛ التنبیه و الاشراف (مسعودی)، ج ۲، ص ۲۱۱؛ السیره النبویه (ابن کثیر)، ج ۳، ص ۱۱۸؛ الراشد (شیخ مفید)، ج ۷، ص ۷۰؛ واقع الامام (شیخ عباس قمی)، ص ۷۳

۱۵ شوال

آغاز غزوه قینقاع

سال دوم هجری قمری

پس از آن که پیامبر(ص) به مدینه هجرت و نظام حکومتی اسلام را پایه ریزی نمود، با یهودیان مقیم این شهر و حوالی آن، پیمان همزیستی مسالمت آمیز امضا کرد و از آنان تمهد گرفت که با دشمنان اسلام همکاری نکنند و بر علیه اسلام و مسلمانان، هیچ سبب و فتنه ای ایجاد نکنند. اما قوم یهود، هر گاه احساس می کرد که پیامبر اسلام(ص) و حکومت اسلامی در مدینه منوره، در معرض خطر قرار گرفته است، خوشحال شده و در صدد همکاری با دشمنان اسلام بر می آمدند و پیمان نامه خویش را نقض می کردند. یکی از قبایل یهود مدینه، طایفه قینقاع بود، که افراد آن، در حوالی مدینه می زیسته و به کار تجارت و بازرگانی می پرداختند و از داشتن زمین های زراعی، باستاند و دام داری محروم بودند. آنان در محله خویش، بازار بازرگانی مهمی داشتند که بسیاری از عرب ها، اعم از مسلمان، مسیحی، یهود، مشرک و بت پرست، در آن جا خرید و فروش می کردند. روزی، یکی از بانوان مسلمان در آن جا مورد اهانت و استهزا قرار گرفت و همین امر، موجب درگیری و زه و خورد میان مسلمانان و یهودیان حاضر گردید و در این میان، یک تن از یهودیان و یک تن از مسلمانان کشته شدند. هم چنین پس از پیروزی سپاه اسلام بر مشرکان قریش در نبرد بدر و کشته و اسیر شدن بسیاری از مشرکان مکه، یهودیان مدینه از این پیروزی غرور آفرین مسلمانان، احساس ناراحتی و حسادت می کردند و از هر راه ممکن در صدد دشمنی با مسلمانان و تحقیر آنان بر می آمدند. تا این که روزی رسول خدا(ص) وارد بازار آنان گردید و آنان را گرد آورد و به موعظه و اندرزیشان پرداخت و آنان را به یاد پیمان نامه هایشان انداخت و از اختلاف و دشمنی، آنان را بر حذر داشت و سرانجام به آنان فرمود: یا معشر یهود! آسملوا، قولله انکم لتعلمون انی رسول الله، قیل ان یوقع الله بکم مثل وقعه قریش. یعنی: ای جماعت یهود! تسلیم شوید (و گردنکشی و دشمنی نکنید) سوگند به خدا، شما می دانید که من رسول خدا هستم (زیرا در کتاب مقدستان، به آن بشارت داده شده است) پس متوجه باشید به سرنوشته که قریش دچار شده اند، شما را خدا به آن دچار نسازد. یهودیان به پیامبر(ص) پاسخ های ناهموار داده و گفتند: اگر در جنگ با مردمی که شیوه نبرد نمی دانند، پیروز شده ای، مغرور مشو. به خدا سوگند، اگر ما با نبرد کنی ما را خواهی شناخت. خداوند سبحان، در این هنگام، این آیه را بر رسول خدا(ص) نازل کرد: و اما تخافن من قوم یهود فانذربکم علی سواء، ان الله لایحب الخائنین^(۱) یعنی: هر گاه (با ظهور نشانه هایی) از خیانت گروهی بیم داشته باشی (که عهد خود را شکسته و حمله غافلگیرانه کنند)، به طور عادلانه به آنها اعلام کن که پیمانشان لغو شده است؛ زیرا خداوند، خائنان را دوست نمی دارد. پس از نزول این آیه، پیامبر اسلام(ص) دستور حمله به سوی طایفه قینقاع را صادر کرد. آن حضرت، ابولبابه بن عبد المنذر را در مدینه به جای خویش گمارد و به همراه هفت صد مرد جنگی که سیصد تن از آنان، زره بر تن داشتند در ۱۵ شوال سال دوم قمری، به سوی قینقاع حرکت کرد و یهودیان این محله از ترس و یاریابی با مسلمانان، وارد دژ خویش شده و آن را پشت بستند. پیامبر(ص)، آنان را محاصره کرد و به مدت ۱۵ روز به این محاصره ادامه داد، تا این که یهودیان تسلیم شدند. مسلمانان، آنان را دست بستند و قصد اعدامشان نمودند. ولی عبدالله بن ابی بن سلول، سر دست منافقان مدینه که با یهودیان حشر و نشر داشته و سابقا با طایفه آنان هم

پیمان بود، از آنان در نزد پیامبر(ص) شفاعت کرد و اصرار و تاکید فراوان نمود، تا آن حضرت از کشتن آنان، درنگ داشت. ولی شرط نمود که آنان باید تمام ابزارهای جنگی و دارایی های خویش را واگذارند و به همراه زنان و فرزندان خویش، این سرزمین را ترک گویند و به سوی مکه هجرت کنند. یهودیان، به ناچار تمام دارایی های خویش را گذاشتند و به همراه زنان و فرزندانشان، مدینه را ترک و در خیبر رفتند. در آن جا، تعدادی ماندنی شده و بقیه به اذرتع مجاور سرزمین اردن، در سرزمین شام، هجرت کردند و مسلمانان را از شرارت ها و دشمنی های خویش رها ساختند. پیامبر(ص) اموال و دارایی های آنان را به غنیمت گرفت و خمس آن را برای خویش برداشت و بقیه را میان مبارزان تقسیم کرد. این، نخستین موردی بود که پیامبر(ص) از غنیمت جنگی، خمس گرفته بود.^(۲)

۱- (سوره انفال)، آیه ۸۸
 ۲- المغازی (واقفی)، ج ۱، ص ۱۷۶؛ تاریخ ابن خلدون (ترجمه محمد عبدالمجیدی)، ج ۱، ص ۴۰۸؛ البدهیه و النباهیه (ابن کثیر)، ج ۴، ص ۱۴؛ التنبیه و الاشراف (مسعودی)، ج ۲، ص ۲۰۶

آغاز خلافت ولید بن عبدالمکمل اموی

سال ۸۶ هجری قمری

ابوالعباس، ولید بن عبدالمکمل بن مروان بن حکم اموی، که نام مادرش ولاده بنت عباس بن حزن عیسی بود، پس از درگذشت پدرش عبدالمکمل بن مروان و دفن بدنش در بیرونی باب جاییه صغیر، واقع در دمشق، یک راست به مسجد رفت و پس از سخنرانی، از مردم شام برای خویش بیعت گرفت. وی، همانند بسیاری از خلفای اموی، مستبد، سخت گیر و خشن بود و این کثیر درباره اش گفت: و کان جبارا عنیدا.^(۱) شایان ذکر است که امام علی بن الحسین(ع)، معروف به امام زین العابدین(ع) در ایام خلافت ولید، به دستور او و با به دستور برادرش هشام بن عبدالمکمل، مسوم و مبرا اثر، آن در محرم سال ۹۵ قمری در مدینه منوره به شهادت رسید.^(۲) ولید بن عبدالمکمل، ساختمان مسجد جامع دمشق را تجدید بنا کرد و برای ساختمان آن به مدت ده سال تلاش کرد و هنگامی که ساختمان مجلل و زیبای مسجد پایان یافت و به بهره برداری رسید، عمر ولید بن عبدالمکمل نیز پایان یافت.^(۳)

۱- البدهیه و النباهیه (ابن کثیر)، ج ۹، ص ۸۵
 ۲- منتهی الامال (شیخ عباس قمی)، ج ۲، ص ۳۹
 ۳- البدهیه و النباهیه، ج ۱، ص ۸۴؛ تاریخ یعقوبی، ج ۲، ص ۲۸۳

آغاز خلافت ولید بن عبدالمکمل اموی

سال ۸۶ هجری قمری

ابوالعباس، ولید بن عبدالمکمل بن مروان بن حکم اموی، که نام مادرش ولاده بنت عباس بن حزن عیسی بود، پس از درگذشت پدرش عبدالمکمل بن مروان و دفن بدنش در بیرونی باب جاییه صغیر، واقع در دمشق، یک راست به مسجد رفت و پس از سخنرانی، از مردم شام برای خویش بیعت گرفت. وی، همانند بسیاری از خلفای اموی، مستبد، سخت گیر و خشن بود و این کثیر درباره اش گفت: و کان جبارا عنیدا.^(۱) شایان ذکر است که امام علی بن الحسین(ع)، معروف به امام زین العابدین(ع) در ایام خلافت ولید، به دستور او و با به دستور برادرش هشام بن عبدالمکمل، مسوم و مبرا اثر، آن در محرم سال ۹۵ قمری در مدینه منوره به شهادت رسید.^(۲) ولید بن عبدالمکمل، ساختمان مسجد جامع دمشق را تجدید بنا کرد و برای ساختمان آن به مدت ده سال تلاش کرد و هنگامی که ساختمان مجلل و زیبای مسجد پایان یافت و به بهره برداری رسید، عمر ولید بن عبدالمکمل نیز پایان یافت.^(۳)

۱- البدهیه و النباهیه (ابن کثیر)، ج ۹، ص ۸۵
 ۲- منتهی الامال (شیخ عباس قمی)، ج ۲، ص ۳۹
 ۳- البدهیه و النباهیه، ج ۱، ص ۸۴؛ تاریخ یعقوبی، ج ۲، ص ۲۸۳

۱۷ شوال

آغاز غزوه حمراء الاسد

سال سوم هجری قمری

یک روز پس از بازگشت پیامبر(ص) و یارانانش از جنگ احد به مدینه منوره، رسول خدا(ص) به یارانش دستور داد، آن هایی که در جنگ احد حاضر بودند، لباس رزم بپوشند و آماده حرکت برای غزوه دیگر باشند. با شکست سنگین مسلمانان در جنگ احد، به دست کفار و مشرکان قریش، احتمال جرئت و جسارت سایر دشمنان اسلام و شیوخون آنان به مدینه، فراوان بود و همین امر، روحیه مسلمانان را تضعیف و روحیه دشمنان را تقویت کرد. ولی پیامبر اکرم(ص) با کار دانی و دور اندیشی ذاتی و خدادادی خویش، در صدد پیش گیری از تهاجم های احتمالی دشمن برآمد. با این که بسیاری از مسلمانان مبارز و یاران پیامبر(ص) و خود آن حضرت، در جنگ احد، آسیب های زیادی دیده و به شدت زخمی و افتاده و تازه به مداوای زخم های خویش پرداخته بودند، پیامبر(ص)، آنان را به نبرد دیگری فراخواند و دستور داد تنها آن هایی که در احد شرکت داشتند، در این نبرد حاضر شوند و از پذیرفتن سایر مسلمانان و هم پیمانان آن ها خودداری کرد. آن حضرت، سپاه خویش را آماده و تجهیز و به تعقیب مشرکان مکه پرداخت، تا آنان را بیابد و انتقام نبرد احد را از آنان بگیرد. پیامبر(ص) تا سرزمین حمراء الاسد پیش رفت، ولی به مشرکان دست نیافت و خبر تعقیب پیامبر(ص) به اطلاع آنان رسید و از شدت ترس و رعب انتقام مسلمانان، بر رفتن خود شتاب کرده و هر چه سریعتر از مدینه دور شده و به مکه معظمه بازگشتند. پیامبر(ص) بدون دستیابی به دشمن، به مدینه مراجعه نمود، ولی به هدف مورد نظرش رسیده بود و آن عبارت بود از ایجاد رعب و وحشت در میان مشرکان قریش و تقویت روحیه رزمندگان مسلمان و توجه و تنبیه به سایر دشمنان اسلام.^(۱) به گفته واقفی، این غزوه از هشتم شوال، در سی و دومین ماه حضور پیامبر(ص) در مدینه، آغاز شد و رفت و بازگشت آن حضرت به مدت پنج روز، به درازا کشید.^(۲) ولی، این حبیب بغدادی، تاریخ آغاز غزوه حمراء الاسد را شانزدهم شوال، ذکر کرده است.^(۳)

۱- المغازی (واقفی)، ج ۱، ص ۳۲۴
 ۲- همان
 ۳- المعجز (محمد بن حبیب بغدادی)، ص ۱۱۴



رویدادها و مناسبت‌های تاریخی



هشوال

حرکت حضرت علی (ع) به سوی صفین سال ۳۶ هجری قمری

حضرت علی (ع) پس از رأی قاطع مسلمانان به وی و انتخابش به خلافت اسلامی، در صدد برآوردن انتظارات و درخواست‌های به حق مردم در اجرای عدالت الهی، برآمد و در این راه او همت فزاینده‌ای داشت و نخستین اقدامات آن حضرت، عزل عاملان و حاکمان غیر صالح از حکومت و نصب افراد شایسته به جای آنان بود. تمامی حاکمان و عاملان منصوب عثمان مقتول، بر برابر اقدامات حضرت علی (ع)، ناچار به تسلیم و یا فرار از محل حکومت خود شدند و حضرت علی (ع) به جای آنان افراد صالح، کارداران دولتی منصوب کرد. ولی حاکم شام از تبعیت امام علی (ع) سر باز زد و در صدد کارشکنی و افساد و فتنه جویی برآمد. معاویه بن ابی سفیان که از زمان خلافت عمر بن خطاب، به حکومت شام منصوب و در خلافت عثمان نیز پایه‌های حکومت خویش را تقویت کرده بود، در برابر رای مردم و انتخاب حضرت علی (ع)، گردنکشی و بی‌باکی گری نمود و با بی‌پناه قرار دادن عثمان بن عفان در صدد سرپیچی از فرمان حضرت علی (ع) برآمد.^(۱) آن حضرت نامه‌هایی برای وی ارسال و او نیز پاسخ‌هایی برای امام علی (ع) فرستاد، ولی عاقبت بر لجابت خویش باقی ماند و برای مخالفت و دشمنی آشکارتر با امام علی (ع)، به سوی عراق هجوم آورد. امام علی (ع) نیز در روز پنجم شوال سال ۳۶ قمری، یاران و سپاهیان خویش را از کوفه به سوی سرحدات شام گسیل نمود.^(۲) امام علی (ع) در کوفه، ابو مسعود عقبة بن عامر انصاری را جانشین خویش قرار داد و به همراه لشکریان رزمنده و خداجوی خویش از کوفه خارج شد. آن حضرت، از کوفه به مدائن، پس از آن به انبار و آن گاه به رقه رفت و در میان راه سپاهیان جدیدی به وی پیوستند. اهالی رقه به دستور مالک اشتر نخعی، پل بزرگی بر روی رودخانه فرات در محل منبج احداث نمودند و سپاهیان حضرت علی (ع) از آن پل عبور کرده و در سرزمین صفین، در برابر سپاهیان معاویه بن ابی سفیان قرار گرفتند و سرانجام نبرد سنگین و بزرگ صفین در نخستین روزهای ماه صفر سال ۳۷ قمری میان طرفین آغاز گردید.^(۳)

- ۱- انساب الاشراف ترجمه امیرالمؤمنین - (احمد بن یحیی بلاذری)، ص ۱۲۱
- ۲- مروج الذهب (علی بن الصنین المسعودی)، ج ۲، ص ۲۸۴؛ وقعه صفین (نصر بن مزاحم)، ص ۱۲۱؛ وقایع الایام (شیخ عباس قمی)، ص ۶۹
- ۳- انساب الاشراف ترجمه امیرالمؤمنین - ص ۲۰۲؛ تاریخ ابن خلدون (ترجمه عبدالرحمن آیتی)، ص ۱۰۸، ۵۹۸

ورود مسلم بن عقیل (ع) به کوفه سال ۶ هجری قمری

پس از دعوت کوفیان از امام حسین (ع) و ارسال نامه‌های بی‌شمار برای وی و درخواست از آن حضرت جهت رفتن به کوفه و بر عهده گرفتن رهبری قیام بر ضد یزید بن معاویه، آن حضرت، پسرعموش مسلم بن عقیل (ع) را با نامه‌ای به سوی کوفیان اعزام کرد. مسلم بن عقیل (ع) در پانزدهم ماه مبارک رمضان سال ۶۰ قمری از مکه معظمه خارج گردید و از آن جا به مدینه منوره رفت و پس از تجدید دیدار با خانواده خویش و زیارت قبر شریف پیامبر (ص) و وداع با آن مضع مطهر، به سوی کوفه حرکت کرد و در روز پنجم شوال همان سال وارد شهر عظیم کوفه گردید^(۱) و در خانه مختاری بن ابی عبیده ثقفی، که از شیعیان مبارز و از مخالفان سرسخت بنی امیه بود، سکونت گزید. شیعیان مخلص و انقلابیون کوفه، که از حضور مسلم بن عقیل (ع)، به عنوان نماینده و سفیر امام حسین (ع) در این شهر آگاه شدند، دسته دسته به سوی وی شتافتند و به وی خیر مقدم گفتند. هنگامی که گروهی از آنان در حضور مسلم (ع) اجتماع می کردند، وی نامه امام حسین (ع) را برای آنان می خواند و مردم به خوبی گوش فرا داده و از شوق دیدار قریب الوقوع آن حضرت، گرمی می کردند. پس از آمادگی نسبی مردم، مسلم بن عقیل (ع) از آنان برای امام حسین (ع) بیعت گرفت و تعداد هیجده هزار تن از انقلابیون کوفه، در نخستین روزهای ورود مسلم، با وی بیعت کردند. مسلم بن عقیل (ع)، نامه‌ای به محضر امام حسین (ع) نوشت و آن حضرت را از وضعیت کوفه و بیعت مردم با وی، با خبر گردانید و از امام حسین (ع) درخواست نمود، که به سوی کوفه حرکت کند، تا شخصاً رهبری مردم

را بر عهده گیرد. از آن سو، هواداران بنی امیه و طرفداران یزید بن معاویه، همانند عبدالله بن مسلم حضرمی، عمار بن عبقه و عمر بن سعد، که از صاحب نفوذان کوفه بودند، برای یزید بن معاویه، نامه‌هایی به شام ارسال کرده و او را از وضعیت کوفه و بیعت شیعیان با مسلم بن عقیل (ع) آگاه نمودند و از وی درخواست کردند که به جای نعمان بن بشیر، عامل وی در کوفه، که با قیام مسلم بن عقیل (ع) برخورد جدی نمی کند، شخصی دیگری بفرستد که دارای عقل و قوی و اراده ای راسخ باشد و در برخورد با مخالفان حکومت، شدت و خشونت به خرج دهد. یزید بن معاویه، پس از مطالعه نامه هواداران خود در کوفه و مشورت با سرچون مسیحی، تصمیم گرفت عبدالله بن زیاد، عامل خویش در بصره را با حفظ سمت، به حکومت کوفه نیز منصوب کند، تا با قساوت و شدتی که در وی وجود دارد، قیام مسلم بن عقیل (ع) و شیعیان و محبان اهل البیت (ع) را در کوفه سرکوب کند.^(۲)

- ۱- وقایع الایام (شیخ عباس قمی)، ص ۶۹
- ۲- الاشراف (شیخ مفید)، ص ۳۸۱

شوال

وقوع غزوه حنین سال هشتم قمری

پس از آن که پیامبر اکرم (ص) در رمضان سال هشتم قمری، مکه معظمه را فتح کرد و مردم متعصب و سرکش این شهر مقدس را مورد گذشت و بخشش خویش قرار داد و آنان را از کرامت و بزرگواری خویش بهره مند ساخت، اهالی طایف، به ویژه دو قبیله معروف هوازن و ثقیف به هراس افتاده و مردم این منطقه را بر ضد پیامبر (ص) و مسلمانان تحریک کردند و در نتیجه به همراه لشکری سنگین، که با فرزندان و چارپایانشان همراه بود، به سوی مکه معظمه حرکت کردند، تا به زعم خویش بر پیامبر (ص) و مسلمانان این شهر مقدس شبخون زده و کار آنان را یکسره کنند. پیامبر اکرم (ص) که از توطئه آنان با خبر شده بود، دستور حرکت سپاه اسلام به سوی طائف را صادر کرد و حدود دوازده هزار مرد جنگی، که ده هزار نفر از مدینه آمده و دو هزار تن از تازه مسلمانان مکه بودند، به همراه آن حضرت، به سوی طائف پیش رفتند. کثرت سپاه اسلام، برخی از سپاهیان را مغرور کرده و ابوبکر بن ابی قحافه، از جمله آنان بود، که خطاب به پیامبر (ص) گفت: یا رسول الله! لا تغلب الیوم من قله؛ یعنی امروز جمعیت ما همانند سابق اندک نیست، که مغلوب شویم. البته، آن طوری که ابوبکر می پنداشت، به واقعیت نرسید و هنگامی که مسلمانان با سپاه کفر روبرو شدند، همگی جز تعدادی اندک سرگریختند و ابوبکر نیز از جمله فراریان جنگ حنین بود. قرآن مجید نیز به چشم زخم زنی ابوبکر اشاره کرد و آن را محکوم نمود و در این باره فرمود: لقد نصرکم الله فی مواطن کثیره و یوم حنین اذا عجزتکم کثرتکم فلم تنف عنکم شیئا و ضاقت علیکم الارض بما رحبت ثم ولینتم مدبرین.^(۱) به هر روی، پیامبر اکرم (ص)، در هنگام خروج از مکه معظمه، عتاب بن اسید را به عنوان پیش نماز و معاذ بن جبل را به عنوان مسئول آموزش دینی و معارف اسلامی در مکه باقی گذاشت و به همراه رزمجویان اسلامی از مکه عزم طائف شد. کفار و مشرکان طائف در وادی حنین، که از وادی‌های نهمه است، کمین کرده و همین که سپاه اسلام وارد این وادی شد، از دو سو آنان را مورد حمله بی‌امان خویش قرار دادند و در اندک مدتی، سپاهیان اسلام را با پراکندگی مواجه کردند. در نتیجه، هر یک از سربازان اسلام، عباس بن عبدالمطلب، تنها به فکر نجات خویش بود و تلاش می کرد که از صحنه نبرد بگریزد و همه آنان در اندک زمانی، از اطراف پیامبر (ص) پراکنده شده و به سوی تپه ها و کوه ها گریختند. پیامبر (ص) آنان را ندا می داد و کسی پاسخ وی را نمی داد. تنها نفر باقی مانده و از پیامبر (ص) دفاع می کرد، که نه نفر از آنان، از بنی هاشم و یک نفر از غیر بنی هاشم بود. اما نه نفر بنی هاشم عبارت بودند از: امام علی بن ابی طالب (ع)، عباس بن عبدالمطلب، فضل بن عباس، ابوسفیان بن حارث بن عبدالمطلب، نوفل بن حارث، ربیع بن حارث، عبدالله بن زبیر بن عبدالمطلب، عتب بن ابی لهب و معتب بن ابی لهب. و اما آن یک نفر غیر هاشمی عبارت بود از: ایمن بن امین. سایر سپاه اسلام، اعم از مهاجر و انصار، تازه مسلمان و سابق الاسلام، همگی فرار کرده و پیامبر (ص) را در برابر شیخون ناجنودمانه هوازن و ثقیف تنها گذاشتند. صحنه عجیبی در حال وقوع بود، دشمنان هر لحظه به پیامبر (ص)

نزدیکتر می شدند و آن چند نفر باقیمانده، به ویژه حضرت علی (ع) در دفاع از پیامبر (ص) به سختی مبارزه می کردند و خود وجود نازنین پیامبر (ص) نیز ناچار به مبارزه و درگیری با دشمن می‌پیامبر (ص) به عمویش عباس بن عبدالمطلب، که صدای رسا و گوش خراش داشت، دستور داد، مسلمانان را نندا دهد و آنان را به عهد و پیمان نشان متذکر گرداند و آنان را به بازگشت به صحنه نبرد و جهاد در راه خدا فراخواند. عباس با صدای بلند فریاد برداشت: یا اهل بیعه! بیعه‌اشرا یا اهل صاحب سوره البقره! الی این تفرون؟ اذاکروا العهد الذی عاهدتم علیه رسول الله، یعنی: ای کسانی که در زیر شجره (معروف به بیعت رضوان) بیعت کردید! ای یاران سوره بقره! به کجا می‌گریزید؟ به یاد آورید پیمانی را که با رسول خدا (ص) بسته اید. با ندای مکرر عباس، مسلمانان به خود آمده و به تدریج به سوی پیامبر (ص) برگشتند. صحابه کبار، مانند ابی بکر و عمر نیز با شرمندگی باز آمدند و با دشمنان به مبارزه برخاستند. سپاه اسلام مجدداً قوت گرفت و به دفع تهاجم دشمن پرداخت. اما در میان مشرکان، تک قهرمانی بودند که در جزخوانی و حملات پی در پی خویش، ترس و وحشی در میان مسلمانان به وجود می‌آوردند. معروفترین آن‌ها، ابوجرول بود، که به هر کسی حمله می‌آورد، او را از پای می‌آورد. امیرمؤمنان (ع) به نبرد با وی پرداخت و چنان ضربتی بر او وارد ساخت، که که در دم به هلاکت رسید. سایر قهرمانان و جنگجویان مشرک با کشته شدن ابوجرول، نا امید شده و از میدان نبرد گریختند. مسلمانان آنان را تعقیب کرده و تعداد زیادی از آنان را کشته و تعدادی را اسیر نمودند و غنیمت فراوانی از آنان به دست آوردند. آتش افروزان جنگ حنین، توان مقابله با پیامبر (ص) را از دست دادند و به سوی طائف عقب نشینی کردند و پیامبر (ص)، آنان را تا طایف تعقیب کرد. روایت شد که امیرمؤمنان (ع) در نبرد حنین، چهل تن از رزمجویان طایف را به هلاکت رسانید. به هر روی، خدای سبحان بر پیامبر (ص) و مسلمانان منت نهاد و آنان را در این نبرد بزرگ، پیروز ساخت و دشمنان اسلام را خوار و زیون نمود. شهدای واقعه حنین چهار نفر بودند: ۱- ایمن بن ام ایمن ۲- سراقه بن حارث ۳- رقیم بن ثابت ۴- ابوعامر اشعری. درباره تاریخ این واقعه، گرچه تمامی مورخان متفقند که در شوال سال هشتم قمری واقع گردیده است، ولی درباره روز این واقعه، اتفاق چندانی ندارند. واقعی، نویسنده کتاب گرانسنگ المغازی ابتدای حرکت پیامبر (ص) از مکه معظمه را ششم شوال و وقوع نبرد را در دهم شوال ذکر کرد. عده ای نیز، نخستین روز ماه شوال را تاریخ وقوع جنگ حنین می‌دانند.^(۲)

- ۱- سوره توبه (۹)، آیه ۲۵
- ۲- تک: المغازی (واقعی)، ج ۲، ص ۱۸۵؛ تاریخ ابن خلدون (ترجمه عبدالرحمن آیتی)، ج ۱، ص ۴۳۸؛ الاشراف (شیخ مفید)، ص ۱۲۵؛ وقایع الایام (شیخ عباس قمی)، ص ۶۷؛ فراهی از تاریخ پیامبر اسلام (جعفر سبحانی)، ص ۴۵۶؛ الجامع لاحکام القرآن (ابو عبدالله محمد قرطبی)، ج ۸، ص ۶۶

شوال

وقوع غزوه احد سال سوم هجری قمری

مشرکان مکه معظمه، پس از شکست سنگین نبرد بدر، در صدد انتقام از مسلمانان برآمدند و به مدت یک سال در این زمینه فکر و با هم مشورت نمودند و اقدام به گردآوری نیرو و فراهم آوری تجهیزات جنگی و تدارکات نمودند. آنان در شوال سال سوم قمری آماده نبرد با مسلمانان شدند و بدین جهت علاوه بر مردان جنگجو، تعدادی از زنان نیز به همراه خویش آوردند تا با خواندن، نوازیدن و اجرای مراسم لهو و لعب، جوانان قریش و مهاجران سرکش را به خود مشغول کرده و فکر برآوردند. عمو بن عباس، عمر بن عباس، ابوسفیان بن حارث بن عبدالمطلب، صفوان بن امیه، حارث بن هشام و طلحه بن ابی طلحه، مهاجران قریش با سه هزار نیروی انسانی، که هفتصد نفر از آنان، زره پوش، دیوستان نفر سواره و گروهی پیاده نظام بودند، با همراه داشتن سه هزار شتر از مکه خارج شده و به سوی مدینه الرسول حرکت کردند و در پنجم شوال در دامنه کوه احد پیاده شدند. عباس بن عبدالمطلب، عموی پیامبر اسلام (ص) که از مسلمانان واقعی، ولی غیر متظاهر به

شهر مقدس مکه دستخوش تغییرات دینی و اقتصادی



مسئولان عربستان به منظور استفاده دینی و اقتصادی از مکان مقدس مکه تلاشهای بسیاری می کنند و با ساخت و سازهای مکرر سعی دارند ضمن تسهیل عبادت زائران خانه خدا، سود سرشار اقتصادی به دست آورند. مکه مکره این روزها شاهد عملیات توسعه سازههای وسیعی است که دارای ابعاد مختلف دینی، اقتصادی و اجتماعی است. این طرحهای توسعه سازی نه تنها مناطق مرکزی مانند مسجدالحرام را در برمی گیرد بلکه اطراف آنها را نیز شامل می شود تا مسلمانان بتوانند در موسم حج و همچنین در ماه مبارک از تسهیلات زیارت در آن بهره مند شوند. برخی از شهروندان مکه می گویند از ۱۰ سال پیش تاکنون نقشه مکه تغییری نکرده است و با توجه به رشد ساکنان آن هنوز سبک گذشته خود را حفظ کرده است. برخی از افرادی که در اطراف کعبه خانه دارند خانه های خود را به صورت ماهانه و یا سالانه اجاره می دهند و مستأجر باید در موسم حج و عمره در ماه مبارک رمضان از آن خانه خارج شود تا مالک خانه را با قیمت بیشتری اجاره دهد که همه اینها به برکت وجود کعبه و مسجدالحرام در این سرزمین است. محمد علی کارشناس امور ساختمانی مکه معتقد است که عملیات ساخت و ساز در مکه مانند دیگر شهرهای مسکونی نیست و علت عمده آن قداست این مکان اسلامی و طبیعت و جغرافیای آن است که در ارتفاعات واقع شده است، ارتفاعاتی که در اوایل

اسلام محل اسکان قبایل مختلفی بوده است. از سوی دیگر وجود بازار منتهی به منطقه مرکزی مسجدالحرام باعث افزایش قیمت شده است که رقابت شرکتهای بزرگ تجاری را برانگیخته است. به طوری که می توان گفت که قداست کعبه زمینه ای برای سرازیر شدن سوده های کلان اقتصادی برای صاحبان این املاک را فراهم کرده

نخستین درمانگاه اسلامی در روسیه افتتاح شد

نخستین درمانگاه ویژه مسلمانان با هدف پاسخ به نیازهای جامعه در حال رشد مسلمانان در مسکو پایتخت روسیه افتتاح شد. ویکتور کیسین رئیس مجموعه درمانگاههای بهای کیفیت اعلام کرد که در این مرکز درمانی پزشکان عمومی، زنان، قلب و عروق و سایر متخصصین کار خواهند کرد که تجربه کار با مسلمانان را داشته و به زبانهای روسی، عربی و انگلیسی تسلط دارند. این مرکز درمانی با احتساب ویژگیهای فرهنگی اسلام و مطالبات آن برای مسلمانان تأسیس شده است. براساس اظهارات کیسین، در این درمانگاه داروهای به فروش می رسند که حلال محسوب می شوند. انتظار می رود بیشتر مراجع کنندگان به این مرکز درمانی، مسلمانان روسیه، نمایندگان سفارتهای خارجی و بازرگانان کشورهای اسلامی و عربی باشند. همچنین پیش بینی می شود در آینده نزدیک چندین درمانگاه اسلامی در سایر شهرهای روسیه افتتاح شوند. اگرچه آمار رسمی از تعداد مسلمانان روسیه در دست نیست، اما مسکو دارای جمعیت ۲ میلیون نفری مسلمانان است، عین الدین روابیل رئیس شورای مفتیان روسیه پیش از این، تعداد مسلمانان روسیه را ۲۰ میلیون نفر اعلام و استدلال کرده بود که بسیاری از مسلمانان این کشور بومی بوده و مهاجر محسوب نمی شوند.

داغستان یکی از مهدهای گسترش آموزه های عرفانی اسلام است

اسلام بیشتر آشنا شوند و تحقیق در مساله عرفان و تصوف می تواند در این امر خدمت بزرگی انجام دهد. امیر احمدیان دبیر انجمن دوستی ایران و روسیه سخنرانی بعدی این مراسم بود که برگزاری این نشست ها را کمک بزرگی برای برقراری روابط علمی بیشتر بین ایران و روسیه دانست. احمدیان اشعار بارز شخصیتهایی همچون مولوی، حافظ، ابوالخیر و خرقانی را که در واقع جزو گنجینه ادب و عرفان جهان به شمار می آیند بهترین نمونه تسامح دینی دانست.

وی با اشاره به راه اندازی اتاقهای ایران در شهرهای مخاق قلعه، دربند و قیزلار که با حمایت رابزنی فرهنگی ایران در روسیه انجام گرفته، آن را نشان دهنده علاقه مردم داغستان به فرهنگ و ادب غنی ایران عنوان کرد. نوری عثمانوف ایرانشناس معروف داغستانی نیز با ذکر تاریخ تحول تصوف و عرفان در اسلام آن را بهترین وسیله برای مقابله با افراط گرایی در اسلام نامید. عثمانوف از مولوی و حافظ به عنوان بهترین عرفان جهان تجلیل کرد. بعد از پایان مراسم افتتاحیه، سمینار با حضور شرکت کنندگان در دانشکده خاورشناسی دانشگاه دولتی داغستان ادامه یافت. از جمله سخنرانان شیخ سعیداف مدیر مرکز نسخ خطی دانشگاه دولتی داغستان بود که مقاله ای با عنوان آثار امام غزالی در داغستان ارائه کرد. در این بخش چند مقاله از جمله تصوف در داغستان و تاریخ تصوف در سرزمینهای آوار ارائه شد. این همایش با حمایت رابزنی فرهنگی ایران، دانشگاه دولتی داغستان و کمیته دولت داغستان در امور دینی در محل دانشگاه دولتی داغستان برگزار شد.

مولانا، بر ضرورت بررسی مسایل مربوط به پیدایش و ترویج تصوف در داغستان تاکید کرد. این اندیشمند، داغستان را سرزمین دارای گنجینه پربرهای عرفان اسلامی نامید. وی گفت: داغستان از زمان ورود دین اسلام به منطقه قفقاز به مرکز گسترش آموزه های عرفانی اسلام تبدیل شده است.

حسن اف از حمایت رابزنی فرهنگی ایران در روسیه برای برگزاری نشست های علمی سالانه در داغستان قدردانی کرد. محمداف رییس کمیته دولت داغستان در امور دینی نیز گفت: امروز لازم است جوانان با تعالیم عرفانی دین

در همایش عرفان در قفقاز عنوان شد: داغستان از زمان ورود دین اسلام به منطقه قفقاز به مرکز گسترش آموزه های عرفانی اسلام تبدیل شده است. به منظور بررسی نقش و جایگاه عرفان اسلامی در منطقه قفقاز روسیه، همایشی با عنوان عرفان در قفقاز با حضور برخی اندیشمندان و شخصیت های فرهنگی و اجتماعی در شهر مخاق قلعه پایتخت داغستان برگزار شد. حسن اف معاون آموزشی دانشگاه دولتی داغستان در مراسم افتتاح سمینار ضمن تجلیل از شخصیت شاعر و عارف نامدار ایرانی جلال الدین محمد بلخی و گرامیداشت سال

مراکز تحقیقاتی در مناطق مسلمان نشین هند تأسیس می شوند

دانشگاه اسلامی علیگره هندوستان در نظر دارد به منظور بهبود وضعیت مسلمانان هندوستان، مراکز تحقیقاتی را در مناطق مسلمان نشین این کشور تأسیس کند. تصمیم به تأسیس مراکز تحقیقاتی در دیدار هیئت مدیره دانشگاه علیگره اتخاذ شد. این مراکز مطالعاتی مؤسسات کاملی خواهند بود که از سوی نهاد مادر اداره می شوند. براساس اعلام این دانشگاه تاکنون هیچ تدارکی برای اعطای تسهیلات به دانشگاه صورت نگرفته، بنابراین این نهاد آموزشی برای رسیدن به اهداف خود به وزارت منابع انسانی رجوع می کند. دیدار سالانه اعضای هیئت مدیره دانشگاه اسلامی علیگره که به ریاست عزیز مشیر احمدی، وزیر سابق دادگستری هندوستان برگزار می شود درباره توسعه برنامه های آموزشی دانشگاه نیز با هماهنگی توصیه های گزارش کمیته ساچار تصمیمگیری کرد. کمیته دولتی هندوستان که به کمیته ساچار شهرت دارد به منظور بررسی وضعیت مسلمانان هندوستان تشکیل شد و از آنجا که به دنبال پیشنهاد راجیندر ساچار وزیر دادگستری هندوستان فعالیت خود را آغاز کرد نام آن به کمیته ساچار شهرت یافت. اعضای کمیته ساچار را وزیر سابق توسعه منابع انسانی، وزرای آموزش متوسطه، آموزش عالی، نایب رئیس دانشگاه جواهر نهر و دانشگاه حیدر آباد تشکیل داده اند. گزارش این کمیته به وضعیت نابسامان مسلمانان هندوستان و عدم بهره مندی آنها از هیچ نوع تسهیلات دولتی اشاره کرده که این نابسامانی در زمینه های اقتصادی، آموزشی، اجتماعی و غیره مشاهده می شوند. دانشگاه اسلامی علیگره از سوی مسلمانان هندوستان تأسیس شد و در ایالت اوتار پرداش، هندوستان واقع شده است. این دانشگاه یکی از قدیمی ترین نهادهایی است که در دوران استعمار بریتانیا ساخته شدند.

تسهیلات اقامه نماز یومیه برای بیماران مسلمان بریتانیا فراهم می شود

سازمان ملی خدمات بهداشتی بریتانیا به منظور فراهم کردن شرایط مناسب برای بیماران مسلمان در بیمارستانها از کارکنان و پرستاران بیمارستانها خواست تمام کارهای پزشکی خود را پنج بار در روز به منظور اقامه نماز یومیه مسلمانان متوقف کرده تا آنها بتوانند رو به قبله نماز بخوانند. این فرآیند دراز مدت که فراهم کردن آب مناسب برای وضو است، البته این اقدام برخی کارکنان بیمارستان را آشفته کرده و برخی اظهار می دارند این قانون باید هرکجا میسر شد اجرا شود. این برنامه برای صدها کارمند بیمارستان است تا نسبت به این امر اطمینان حاصل کنند که از ارتباط با مسلمانان و دین آنها مطلع هستند. طرح این برنامه برای نخستین بار در بیمارستان دوزبری و دیستریک، غرب یورک شایر اجرایی شد اما هنوز به بیمارستانهای دیگر راه نیافته است. پیش بینی می شود از ابتدای سال نو میلادی، سایر بیمارستانها نیز این طرح را اجرایی کنند. پیش از این نیز عزیز شیخ استاد پزشکی بالینی دانشگاه ایدنبورو در مقاله ای که مجله پزشکی بریتانیا به مسئله دسترسی بیماران مسلمان و کارکنان مسلمان بیمارستانها به تسهیلات اقامه نماز در بیمارستان و انتصاب روحانیون مسلمان در بیمارستانها اشاره کرده و خواستار توجه مسئولان به این نکته شده بود.

حقوق بشر در اسلام؛ تأکید بر کرامت انسانی

تأثیر اسلام در بیداری مسلمانان در اوکراین بررسی می‌شود

سلسله سخنرانیهای اسلامی طی یک هفته با هدف معرفی اسلام و تأثیر آن در بیداری مسلمانان در دانشگاههای کیف اوکراین برگزار می‌شود. اتحادیه سازمانهای اجتماعی الرائد اوکراین سلسله سخنرانیهایی را در دانشگاههای کیف اوکراین برگزار می‌کند تا ارزشهای و مبانی واقعی دین اسلام و فرهنگ و تمدن اسلامی را به جوانان و فرهیختگان این کشور معرفی کند. با توجه به درخواست دانشجویان مطالعات شرق شناسی و فرهنگ شرقی این سخنرانیها طی یک هفته در این کشور برگزار می‌شوند. سلسله سخنرانیهای فوق به زبان روسی بوده و برخی از ویژگیها، اصول رفتاری و اخلاقی اعراب جاهلی و تأثیری را که اسلام بر آنها گذاشته اند، به تصویر می‌کشد. از موضوعات مورد بررسی در این سلسله سخنرانیهای دینی چگونگی ورود اسلام به عربستان، چگونگی تأثیر اسلام بر اعراب، معرفی اسلام و ویژگیهای آن، برقراری توازن میان روح و جسم در ادیان مختلف، تأثیر اسلام در بیداری مسلمانان و ساخت تمدن اصیل، حقوق زن در اسلام و مساوات بین زن و مرد از آنها به شمار می‌روند.

مهابت کارمندان دولت

در سومین شهر بزرگ بلژیک ممنوع شد

مقامات شهر گنت به عنوان سومین شهر بزرگ بلژیک تصمیم گرفته‌اند حجاب را برای کارمندان دولت ممنوع کنند. یکی از سخنگویان شورای شهر گنت بلژیک گفت: تاکنون مشخص نشده که چه افرادی به عنوان کارمندان توصیف می‌شوند که با جامعه عمومی مردم در ارتباط هستند اما تلاش می‌کنیم این ابهام را مشخص کنیم. شورای شهر گنت با ۲۶ رأی موافق در مقابل ۲۳ رأی مخالف این قانون را تصویب کرده است. سخنگوی شورای شهر گفت: کارمندان محجبه باید در اماکن دیگری به فعالیت خود ادامه دهند و آموزگاران و افسران پلیس از این ممنوعیت حجاب مستثنی هستند. مسلمانان شهر آنتوپ به عنوان دومین شهر بزرگ بلژیک نیز اوایل سال جاری میلادی با ممنوعیت حجاب رو به رو شدند. این در شرایطی است که اسلام حجاب را به عنوان اصول پوشش اجباری برای زنان مسلمان در نظر گرفته و آن را نماد تعلقات دینی نمی‌داند. به دنبال ممنوعیت حجاب در سال ۲۰۰۴ در کشور فرانسه این مسئله به موضوع مورد بحث بسیاری از کشورهای اروپایی قرار گرفت که به دنبال آن چندین کشور اروپایی الگوی فرانسه را تکرار کردند. حدود ۴۵۰ هزار مسلمان در میان جمعیت ۱۰ میلیونی بلژیک زندگی می‌کنند که نیمی از این تعداد مغربی و ۱۲۰ هزار نفر آنها را مسلمانان ترک‌تبار تشکیل داده‌اند.

اصولی برای انسان قرار داده تا از حقوق انسان و افراط و تفریط در آن محافظت و سنت الهی را حفظ کند. چرا که حق فرد و جامعه در تعالیم اسلام حق خداوند به شمار می‌روند؛ از این رو حفظ و نگهداری حقوق بشر بر زندگی همه انسان تأثیر به‌سزایی دارد. بنابراین حقوق بشر از منظر اسلام حق خدا است که باید رعایت شود. از سوی دیگر مفهوم اسلام با رعایت حقوق بشر ارتقاء می‌یابد و با توجه به اینکه حقوق بشر در شریعت اسلام از واجبات دینی است مسئولیتی بزرگی را به عهده فرد و جامعه می‌گذارد.

به حقوق کامل بشر در راستای تأکید بر کرامت انسانی اعتراف می‌کند. همانطور که اسلام آزادی بشر در چارچوب بندگی خدا و خارج کردن او از ظلمات به سوی نور را می‌خواهد، در چارچوب قوانین بین‌المللی نیز حقوق بشر که در عمق و جوهر تعالیم اسلام وجود دارد باید رعایت شود. چرا که اسلام در اعتراف به حقوق بشر و تشویق او بر حفظ و نگهداری این حقوق تأکید بسیاری دارد و خواستار رعایت آن است. با توجه به اینکه اسلام دین خدا و رسالت بشر و شیوه کامل زندگی انسانی بر اساس قوانین ثابت است،

از ۱۴ قرن پیش تعالیم اسلام به حقوق کامل بشر در راستای تأکید بر کرامت انسانی تأکید دارد، چرا که حقوق بشر اصلی ثابت است که به کرامت انسان ضمن اعتراف، احترام می‌گذارد تا توازن ایجاد کند. عبدالعزیز بن عثمان تویجری مدیر کل سازمان تربیت، علوم و فرهنگ اسلامی (آیسیسکو) درباره حقوق بشر در تعالیم اسلام مقاله‌ای نوشت و در آن اظهار داشت: حقوق بشر موضوعی است که جوامع بین‌المللی به آن اهتمام می‌ورزند و دیدگاه‌ها و جایگاه‌های مختلفی درباره آن دارند. این مقاله به منظور تبیین جایگاه صحیح اسلام درباره این مسئله و از سوی دیگر به منظور تصحیح مفاهیم و تبیین حقایق و ویژگیهای دین اسلام نوشته شده تا منشائی برای اشاعه صلح، امنیت، آرامش، تفاهیم میان ملت‌ها و امت‌ها و تشریک مساعی در ساخت تمدن انسانی باشد و اسلام را با همه ویژگیهای خود به جهانیان معرفی کند. وی در مقاله خود به تاریخچه حقوق بشر در زمینه‌های بین‌المللی اشاره کرده و یادآور شد: با رجوع به منشأ تفکر حقوق بشر می‌توان فهمید از قرن ۱۷ تا امروز صدها توافقنامه بین‌المللی امضا شده که همه آنها اساس اسلامی دارند، تفکرات سیاسی، بین‌المللی و قانونی در چارچوب حقوق بشر از جوهر و مسئله انسانیت مطرح شده در اسلام سرچشمه گرفته‌اند، چرا که ماده اولیه حقوق بشر در اسلام از ۱۴ قرن پیش آمده و از همه قوانین بین‌المللی پیشی گرفته بود. تویجری با تأکید بر اینکه در مفهوم حقوق بشر، اسلام سعی داشت میان مصلحت فرد در نگهداری حقوق خود و میان مصلحت جامعه توازن ایجاد کند، یادآور شد: از این رو در تعالیم اسلامی بی‌باکانه

ضرورت تأسیس مؤسسات مالی اسلامی در فرانسه مورد تأکید قرار گرفت

در پی برگزاری اولین همایش سرمایه‌گذاری اسلامی در فرانسه، شرکت کنندگان به منظور خدمت‌رسانی به اقلیت مسلمان کشور فرانسه و توسعه اقتصاد اسلامی، خواستار تأسیس مؤسسات مالی اسلامی با همکاری کشورهای عربی و اسلامی شدند. دکتر صالح طیار دبیر کل اتاقهای تجاری فرانسه - عربی در اولین همایش سرمایه‌گذاری اسلامی گفت: با توجه به اینکه فرانسه بزرگترین کشور اروپایی است و بیشترین اقلیت مسلمان را داراست، خواستار ساخت مؤسسات مالی اسلامی با همکاری کشورهای اسلامی در فرانسه هستیم تا به اقلیت مسلمان این کشور خدمت‌رسانی شود. وی با اشاره به اینکه این اقدام بزرگترین فعالیت اقتصادی در جهان محسوب می‌شود، تصریح کرد: فرانسه شریک استراتژی جهان اسلام در همه سطوح به شمار می‌رود، اما متأسفانه درگیریهایی شدید در نظام مالی فرانسه با دیگر کشورهای اروپایی در زمینه سرمایه‌گذاری اسلامی به وجود آمده است. عدم وجود نظام واحد مانع از تأسیس بانک یا نظام اسلامی در فرانسه شده است، چرا که مشکلات بسیاری در نظام اسلامی کشورهای دیگر مانند بریتانیا برای بازکردن حسابهای مالی و مصارف اسلامی بوده است. وی اهمیت سرمایه‌گذاری اسلامی را مانند منبعی برای تقویت اقتصاد ملی و همچنین وسیله‌ای برای افزایش حمایت‌های مالی از اقلیت مسلمان خواند و یادآور شد: اتاقهای تجاری فرانسه - عربی با مشارکت مؤسسات بین‌المللی مالی اسلامی و تعدادی سرمایه‌گذاران در این نظام سرمایه‌گذاری کنند و از این فرصت برای توسعه اقتصاد اسلامی بهره‌مند شوند. دبیر کل اتاقهای تجاری فرانسه - عربی در ادامه افزود: ۵ میلیون مسلمان در فرانسه زندگی می‌کنند که ۲ میلیون مسلمان خواستار خرید منزل یا توسعه فعالیت‌های تجاری خود از خلال سیاست‌های سرمایه‌گذاری اسلامی هستند. بنابراین این نظام کمک بسیاری به آنها می‌کند.

سازمان کنفرانس اسلامی

فرارسیدن عید فطر را به مسلمانان جهان تبریک گفت



خواستار تا با وحدت و انسجام خود علیه ترور و خشونت مبارزه کنند تا چهره اسلام به صورت دین صلح و رحمت و تسامح معرفی شود. وی از تهاجم وحشیانه تروریستها در مقابل شهروندان بی‌گناه مانند اسلام‌آباد و صنعا اظهار تأسف کرد و یادآور شد: این عملیات تروریستی آرامش ماه مبارک رمضان و قداست زندگی بشری را از بین برده است. احسان اوغلو با تمام توان تمام کسانی را که به انسانیت تعرض می‌کنند، محکوم کرد. وی در ادامه به جایگاه مستحکم سازمان کنفرانس اسلامی در مبارزه با ترور و خشونت اشاره کرد و افزود: بیداری و اطلاع‌رسانی درباره ترور در این سازمان از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است. دبیرکل سازمان کنفرانس اسلامی در ادامه ضمن تبریک به مناسبت عید سعید فطر، اظهار امیدواری کرد که در آینده مصیبت‌ها و درگیریها از طریق گفتگو و راه‌های مسالمت‌آمیز رفع شود.

دبیرکل سازمان کنفرانس اسلامی در خطابه‌ای به مناسبت حلول ماه شوال، ضمن تبریک به مسلمانان جهان به مناسبت عید سعید فطر، از آنها خواست تا تعالیم و آموزه‌های دین اسلام را اجرا و با پدیده‌های ترور و خشونت مبارزه کنند. پروفیسور اکمل الدین احسان اوغلو دبیرکل سازمان کنفرانس اسلامی در بیانیه‌ای به مناسبت پایان ماه مبارک رمضان و حلول عید فطر اظهار داشت: مسلمانان اینک در هفته آخر ماه مبارک رمضان به سر می‌برند، از این رو به آنها فرا رسیدن عید سعید فطر و حلول ماه شوال را تبریک می‌گویم. احسان اوغلو تصریح کرد: ماه رمضان ماه صلح، صفا و امنیت است و مسلمانان باید سعی کنند تا اشکال مختلف تعالیم و آموزه‌های اسلام را اجرا کنند. اما در این ماه شاهد جرایم زیادی در حق بی‌گناهان بودیم که تعداد زیادی از آنها با حملات وحشیانه به قتل رسیده و یا زخمی شدند. دبیرکل سازمان کنفرانس اسلامی از مسلمانان جهان

بررسی راهکارهای تعالی خانواده



ظاهر گرایی در دین مهم ترین مانع تعالی خانواده‌ها است

خود نمی‌گذرند و کار خود بی‌اهمیت نمی‌دانند.
رسالت رسانه‌ها در زمینه تعالی خانواده‌ها
مفوق مانده است

رسانه‌ها با وجود امکانات مناسبی که در اختیار دارند در راستای تعالی خانواده‌ها و تطبیق آن با مضامین قرآنی کم‌توجهی کرده‌اند. حجت‌الاسلام و المسلمین نجم‌الدین طیبسی استاد حوزه و دانشگاه درباره راهکارهای تعالی خانواده از دیدگاه قرآن با تأکید بر لزوم بهره‌مندی بیشتر خانواده‌ها از آیات سوره نور به‌منظور آشنایی با دستورات و رهنمودهای آن گفت: مراجعه پیاپی و تأمل در آیات این سوره، نتایج بسیار مطلوبی را در نهاد خانواده به همراه خواهد داشت. وی افزود: خانواده‌ها جز در سایه تعالیم قرآن نمی‌توانند مسیر تعالی را به درستی طی کنند و آن گونه باشند که خانواده‌ای متناسب با الگوی اهل بیت(ع) بنا کنند. طیبسی در ادامه بیان مجازات شدید برای زن و مرد منحرف، اجرای حکم شدید و برخورد قاطع با منحرفان، راهکارهای این سوره برای حل این معضلات... را به‌عنوان بخشی از فرامین قرآن برای تعالی خانواده‌ها برشمرد. این محقق در پاسخ به این پرسش مبنی بر اینکه آیا در حال حاضر تنها استاد به این گونه از آیات می‌تواند مشکل خانواده‌ها را برطرف کند یا خیر؟ گفت: البته این در شرایطی محقق می‌شود که تعبیر درستی از آیات ارائه دهیم در غیر این صورت آثار نامطلوبی به همراه خواهد داشت؛ برای مثال یکی از مسایلی که در حال حاضر دستخوش سوءبرداشت‌های مختلف در خانواده‌ها قرار گرفته، مسئله ازدواج جوانان است که متأسفانه به دلیل آمیخته شدن با برخی سنت‌های دست‌وپاکیر و نادرست خانواده متعالی را از مسیر اصلی خود خارج می‌کند. وی دلیل این معضل را در چند سرفصل مجزا تعریف و تصریح کرد: بارزترین مشکلی که در بیشتر موارد مورد توجهی قرار می‌گیرد، مسئله هم‌کفو بودن خانواده‌ها در هنگام ازدواج است، به گونه‌ای که می‌توان در نظر گرفتن مهریه‌های سنگین، مشاغل‌های بی‌اصل و پایه بین زن و شوهر جوان و... را از ثمره‌های ناگوار این امر برشمرد. این استاد دانشگاه در ادامه بر لزوم شناخت طرفین نسبت به یکدیگر در ازدواج تأکید کرد و در این باره که در شرایط فعلی جامعه این شناخت چگونه میسر می‌شود، راه کار عقد موقت را پیشنهاد کرد. وی تصریح کرد: دختر و پسر می‌توانند با حفظ حریم روابط و هم‌چنین با آگاهی والدین، به‌منظور شناخت بیشتر از یکدیگر مدت کوتاهی روابط خود را بر اساس عقد موقت شرعی کنند تا بعدها مشکلی درباره نبود شناخت از یکدیگر نداشته باشند. طیبسی توجه زن و مرد به آداب معاشرت با یکدیگر را از عوامل مهم پای‌بندی زن و مرد به هم دانست و اظهار کرد: زن و مرد باید بدانند که علاوه بر آگاهی از اصول اخلاقی و رعایت احترام طرفین باید در هنگام برخورد با یکدیگر آراسته باشند، چراکه این امر در بسیاری از دستورات دین اسلام به خانواده‌ها مورد تأکید قرار گرفته است. این استاد حوزه، تکیه بر فرهنگ تفکر و تعقل را یکی دیگر از راه‌های تعالی خانواده‌ها برشمرد و تشریح کرد:

علاءالدین، وراثت، محیط و آموزه‌های دین را از جمله عوامل مؤثر بر شکل‌گیری شخصیت فرد ارزیابی کرد و افزود: خانواده نهادی نیست که متعلق به امروز و دیروز باشد، بلکه اهمیت آن حدی است که یکی از معصومین درباره آثار و تبعات ماندگار پدر و مادر بر فرزندان فرموده‌اند: کسی که یک‌بار در عمرش نماز شب بخواند تا ۷ نسل بعد از او هم از یادش خیر این عمل بهره‌مند می‌شوند. معاون فرهنگی حوزه علمیه اصفهان تصریح کرد: اگر خانواده‌ها به این حد از آگاهی و تعقل برسند که به‌جای درمان معضلاتی که ممکن است بعدها گریبانگیر اعضای خانواده شود و آن‌ها را متضرر کند، همین امروز به فکر آشتی کردن با رهنمودهای قرآن برای رسیدن به تعالی باشند، یقیناً بخش اعظمی از مشکلات فرهنگی و

خانواده‌های موفق و ناموفق باید در کنار هم قرار بگیرند تا افراد با مقایسه و پند گرفتن از معیارهای خوب و بد آن‌ها، راه تعالی را با سلامت بیشتری طی کنند و با بهره‌مندی از علائیت توفیق نیافتن خود را علت‌یابی کنند. چگونگی آشنایی خانواده‌ها به ویژه دختر و پسر جوان با اصول تفکر صحیح سؤال دیگری بود که از طیبسی پرسیدیم و این محقق در پاسخ گفت: مشورت با افراد کارآمد و بزرگ‌ترهای خانواده در بسیاری از اوقات ضامن یک زندگی متعالی است. وی با ابراز بی‌اطلاعی از فعالیت‌ها و برنامه‌های کلاس‌های آموزشی قبل از ازدواج اظهار کرد: در صورتی که این کلاس‌ها ترویج‌دهنده فرهنگ غربی باشند مسلماً نه تنها نمی‌توانند آموزش مناسبی را به خانواده‌ها ارائه کنند بلکه به مشکلات آن‌ها نیز می‌افزایند. این استاد دانشگاه وظیفه ساماندهی کلاس‌های آموزشی قبل از ازدواج را بر عهده رسانه‌های کشور دانست و گفت: نظام اسلامی به پشتوانه امکانات و ظرفیت‌های فرهنگی و دینی مطلوبی که در اختیار دارد مانند حوزه‌های علمی قم، اصفهان، مشهد، دانشگاه‌ها و... باید

جامعه دلیل مهمی برای فعالیت بیشتر در زمینه تقویت پایه‌های دینی، اعتقادی، فرهنگی و اجتماعی خانواده است. علاءالدین در پاسخ به این سؤال مبنی بر چگونگی شکوفایی این امر مهم آموزشی در نهاد خانواده افزود: خانواده، قدیمی‌ترین نهاد اجتماعی است، لذا در صورت توجه والدین به امر تربیت فرزندان و هم‌چنین برنامه‌ریزی صحیح در جهت پذیرش آموزه‌های دینی و قرآنی، خانواده مسیر تعالی خود را با سلامت بیشتری طی خواهد کرد. حجت‌الاسلام علاءالدین تأکید کرد: آسیب‌هایی که برخی از خانواده‌ها به فرزندان انتقال می‌دهند، مانند بدآموزی‌های اخلاقی، بی‌توجهی به وظایف شهروندی و... به دلیل کم‌کاری در حوزه مفاهیم دینی و قرآنی است. این استاد حوزه در تشریح این گفته اظهار کرد: خانواده‌هایی که این اوصاف را دارند مسلماً نمی‌توانند فرزندی را تربیت کنند که در آینده، پس از حضور در مقاطع مختلف جامعه، نقش یک شهروند قرآنی را ایفا کنند، مگر این که این خلاء با تلاش سایر نهادهای اجتماعی اعم از آموزش و پرورش و رسانه‌های صوتی و تصویری جبران شود. وی به این پرسش درباره آریه راهکار عملی مناسب به دخترها و پسرهای جوان، این گونه پاسخ داد که تنها راه ارتقای جایگاه مفاهیم قرآنی در جامعه تبدیل آموزه‌های قرآنی به ملکه ذهن افراد است. علاءالدین ادامه داد: مادامی که دغدغه مرد و زن جامعه ما در مسایل مادی خلاصه شود و فعالیت مناسبی در زمینه کاهش فاصله خانواده‌ها با قرآن - از طریق درونی کردن دستورات این کتاب آسمانی - انجام نشود، جامعه روند سقوط اخلاقی را شتابان‌تر از همیشه طی خواهد کرد. تطبیق فرهنگ خانوادگی با شرایط فعلی اجتماع برای ورود دختر یا پسر به خانواده جدید، سؤال دیگری بود که خطاب به معاون فرهنگی حوزه علمیه اصفهان پرسید و وی در پاسخ گفت: خانواده‌ها باید قبل از تشکیل، تحت حمایت آموزش‌های مختلف قرار بگیرند تا از این طریق شاهد تبلور اخلاقی اسلامی در خانواده‌ها باشیم. وی با تأکید بر لزوم پررنگ شدن نقش مکمل زن و شوهر نسبت به یکدیگر در خانواده‌ها گفت: جوانان کشور ما تنها در سایه دریافت آموزش‌های این چنینی که نقش مهم آن‌ها را به هم یادآور می‌کند می‌توانند به علو درجات برسند. حجت‌الاسلام



توجه بیشتری به این امر داشته باشند. طیبسی تهیه کتب مختلف در باب ازدواج و آداب مؤدق قرآن، تربیت اساتید برجسته و هم‌چنین حضور پررنگ این افراد در مساجد را از فعالیت‌های حوزه علمیه قم در این زمینه عنوان کرد. این محقق با گلگه‌مندی از کم‌کاری رسانه‌ها در انجام فعالیت‌های متناسب با انتظارات دین و قرآن در زمینه تعالی خانواده تصریح کرد: توجهی که از رسانه‌ها می‌رود خیلی بیشتر از آن چیزی است که در حال حاضر وجود دارد. وی افزود: میزان امکانات تحت اختیار رسانه‌ها با میزان فعالیت‌های آن‌ها در زمینه ارائه راه کارهای عملی مناسب برای تعالی و انسجام خانواده فاصله بسیار زیادی دارد تا حدی که با این کم‌کاری در بسیاری از موارد فرصت خوبی را برای استفاده بهینه از امکانات از دست می‌دهند. این استاد حوزه علمیه در پایان تأکید کرد: به نظر من برای تحقق تعالی خانواده‌ها مدارس، دانشگاه‌ها، رسانه‌ها، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و همه کسانی که به‌نوعی در زمینه احیای فرهنگ دینی در جامعه نقش دارند باید در نحوه فعالیت‌های خود تجدید نظر کنند.

اعتقادی جامعه حل خواهد شد. حجت‌الاسلام علاءالدین با اشاره به یکی از فرمایشات شهید مطهری درباره آثار محبت در خانواده تصریح کرد: به گفته این استاد مشابیهت و مشاکلت از اثرات مهم محبت کردن به یکدیگر است که نه تنها از فرد یک انسان واقعی می‌سازد، بلکه از او یک آسوه حسنه می‌سازد. وی ابراز تأسف کرد: متأسفانه هر زمان سخن از لزوم تأسی از اصول و منش زندگانی امامان معصوم(ع) به میان می‌آید همه شانه خالی می‌کنند و این مسئله را امری ناممکن تلقی می‌کنند، این در حالی است که رمز نجات یافتن مادر گوربداشت از اصول زندگی آن بزرگواران است. استاد حوزه علمیه اصفهان مشکل خانواده‌های ایرانی را در جازدن در پوسته دین ارزیابی کرد و گفت: ما به ندرت خود را ملزم کرده‌ایم که در عرصه دینداری چند گام فراتر بگذاریم تا مقصود اصلی اسلام را از حفظ احترام متقابل در خانواده‌ها، تأسی از بزرگان دین در زندگی و... بدانیم. وی در پایان خاطر نشان کرد: پدر مادرها بزرگترین نقش را در فعل و انفعالات انسانی دارند که اگر بتوانند مسئولیت خطیر خود را درک کنند و بدانند در چه جایگاهی ایفای نقش می‌کنند، راحت از کنار مسئولیت‌های

گفته‌ها و ناگفته‌ها از زندگانی امام خمینی(ره)



فروض دعوت می کردند. همواره سعی داشتند کلام حق را با حلاوت و شیرینی و آرامش و ملاطفت قرین سازند. هرگز در این خصوص به عتاب متوسل نمی شدند و عبادت خدا و انجام واجبات را در نظر دیگران سنگین و طاقت فرسا جلوه گر نمی ساختند. همسر به جهت عادت خانوادگی، دخترم را از خواب صبحگاهی بیدار می کرد و به نماز و می داشت. امام وقتی از ماجرا خبردار شدند، برایش پیغام فرستادند که: چهره شیرین اسلام را به مذاق بچه تلخ نکن. این کلام آنچنان موثر افتاد و اثر عمیقی بر روح و جان دخترم به جای گذاشت که بعد از آن خودش سفارش کرد که برای اقامه نماز صبح، به موقع بیدارش کنم. حجت الاسلام و المسلمین علی اکبر آشتیانی، یکی از اعضای دفتر حضرت امام(ره) نیز به سادگی زیستی و بی تکلفی حضرت امام(ره) اشاره می کند و می گوید: به عقیده من سادگی زندگی حضرت امام، قدس سره، در نوع خود بی نظیر بود و نمونه زندگی ایشان را باید در میان ائمه معصومین(علیهم السلام) جستجو کرد. در زمینه نکات ویژه در مورد زندگی ایشان، صحبت را به نقل خاطره ای که از فرزند برآمد امام، حاج احمد آقا شنیده ام، آغاز می کنم. حاج احمد آقا نقل می کرد، زمانی که حضرت امام(ره) در نجف اشرف بودند و فرزند والا مقام، دانشمند، عالم، عارف و مجتهدشان حاج آقا مصطفی شهید شدند، حضرت امام(ره) پس از شنیدن خیر شهادت به گوشه ای رفتند و به تلاوت کلام الله مشغول شدند. ایشان همچنین به اعضای خانواده که سخت بی تابی می کردند، دلداری می داد. دکتر زهر مصطفوی، دخترت امام: من بارها شاهد بودم که مادر ما آرام اتاق می شد و حضرت امام نمی گفتند: در را ببند. مادرم می نشست و ایشان بلند می شدند و در را می بستند. یا اگر مادر ما قصد داشت به اتاق دیگری برود، به او نمی گفتند: قرص مرا از آن اتاق بیاور. رفتار ایشان با ما، ما را به یاد سیره رسول اکرم(ص) می انداخت. یاد امام است در دوران کودکی من و خواهر بزرگترم که نه و یازده ساله بودیم، علی رغم تذکر قبلی امام در مورد ترفتن به خانه همسایه، به آنجا رفته بودیم. خبر به گوش ایشان رسید. ایشان برای تنبیه خواهر بزرگترم ترکه ای را ابرداشند و برای ترساندن او آن را بر دیوار زدند که ترکه شکست و چوب شکسته به پای خواهرم اصابت کرد و بعد از مدت کوتاهی محل اصابت غیر عمدی ترکه کبود شد. ایشان از ماجرا خبردار شدند و مقدار کبودی را دیدند و در قبال آن دیه لازم را به او دادند و با ملاطفت خاصی دوباره دستور خود را تکرار کردند. در همان روزها، حادثه ای پیش آمد که بیان گر روح تعبد حضرت امام(ره) نسبت به مسائل شرعی و احکام خداوند است. ما ماجرا به این شکل بود که خانواده حضرت امام(ره) قصد داشتند از طریق تلفن منزل رهبر انقلاب با تهران تماس بگیرند. اما ایشان حتی در آن موقعیت که فرزند خود را از دست داده بودند، صریحا به خانواده خود گفتند: تلفن بیت از بیت المال است و خواست شما برای استفاده از آن، امری شخصی است. بنابراین تماس از طریق آن جایز نیست. انسان وقتی موقعیت امام و همسرشان را به عنوان پدر و مادر می بیند، جدا درس می گیرد. آن شاه الله تمامی می کند و حساسیت حضرت امام(ره) را حتی در آن موقعیت خاص، نسبت به بیت المال می بیند، جدا درس می گیرد. آن شاه الله تمامی افرادی که کار اجرائی دارند از این نکته الگو بگیرند و نسبت به استفاده شایسته و مناسب از بیت المال حساس شوند. در طول ده ساله که آن نزدیک شاهد اعمال حضرت امام(ره) بودم، متوجه شدم که یکی از نکاتی که حضرت امام به آن فوق العاده اهمیت می دهند، سادگی زیستی و عدم اسراف است. بارها من خود شاهد بوده ام که امام عزیز از جا برخاسته و به طرفی می روند. پس از مدت کوتاهی متوجه شدم که ایشان قصد خاموش کردن چراغی را داشته ای که بی مورد روشن بوده است. ایشان همچنین درباره تلفن هایی که به دفتر می شد، فرموده بودند: آقایان سعی کنید از کارهای تکراری و مسرفانه جلوگیری کنید و از افراط نیز بپرهیزید. وقتی ایشان لیوانی آبی را می خوردند، اگر آب لیوان به نصف می رسید، بر روی آن تکه کاغذی می گذاشتند و بقیه آب لیوان را برای رفع تشنگی بعدی خود باقی می گذاشتند. یا اگر رخم و جراحی بر بدنشان وارد می شد، دستمال کاغذی را به چند تکه تقسیم می کردند و تکه ای از آن را مورد استفاده قرار می دادند. حضرت امام(ره) به تمام مشغله ای که داشتند، تمام هزینه هایی را که در منزل ایشان می شد، شخصا کنترل می کردند، مسئولان مالی موظف بودند قبل از انجام هر خریدی برای بیت، لیست اقلامی را که قصد خرید آنها را داشتند، به امام بدهند. نکته دیگری که به نظرم می رسد، نظم موجود در امور و کارهای حضرت امام(ره) است. حضرت امام(ره) برای تمامی ساعات شبانه روز برنامه ای خاص داشتند. به طوری که مطالعه، عبادت و نیایش، رسیدگی به امور مسلمانان و مملکت اسلامی، خواب و حتی امور شخصی ایشان برنامه و زمانی مشخص داشت. همین امر باعث شده بود که ایشان از تمامی ساعات عمر پر برکت خود به نحو احسن بهره گیرند و روحی والا و دور از توصیف داشته باشند.

تاریخ مدون بشری، از سپیده دم تاریخ تا امروز، شرح فرازا و فرودهای بزرگ است و اگر در آن از شخصیت های بزرگ نیز اثری می بینیم، تنها به خاطر نقش آنها در ایجاد آن فراز و فرودهاست، و از آن شخصیت ها نیز تنها جلوه های آشکار و مشخصی ثبت شده است که جریان رودخانه تاریخ را دستخوش تغییر کرده اند. بی تردید امام خمینی، یکی از این بزرگان، در قرن ما بود. مردی شگفت که مجموعه اصداد بود و تأمل در ژرفای وجودش اندیشه سوز است. مردی که بزرگ ترین حرکت و انقلاب قرن حاضر را پدید آورد و راهبری کرد و در همان حال، بال های فروتنی خویش را در برابر مؤمنان و ستمدیدگان بر خاک فرود آورد و نیمه شبان در پیشگاه کبریا می معبود خویش سجاده را با اشک چشمان خداییش، دریا ساخت. آنچه می خوانید، حکایت همان مرد است. مرضیه حدیده چی(دباغ) در بیان خاطرات خود از روزهایی که در فرانسه همراه امام بود، می گوید: از جمله مسائلی که در بیت امام، توجه مرا جلب کرد، ارتباط امام با مسائلی معنوی و دستورات اسلامی بود. برای هر کسی مسلم است که امام خیلی بهتر و کامل تر از دیگران اعمال واجب را انجام می دادند و رعایتی خاص به مستحبات، که زینت بخش اعمال مؤمن است، داشتند. یاد است روزی یکی از آقایان آمدند و گفتند: آمریکایی ها آمده اند که مصاحبه ای با امام انجام دهند و این برنامه مستقیم بخش می شود. اگر این عمل صورت بگیرد، بالطبع سایر کشورهای اروپایی هم چنین کاری را انجام می دهند و این می تواند برای نشان دادن مواضع و حرکت انقلاب مؤثر باشد. اتفاقا روز جمعه بود. بنده امام خدمت کردم و موضوع را عرض کردم. امام فرمودند: حالا وقت مستحبات غسل جمعه است. وقت مصاحبه نیست. وقتی مستحبات روز جمعه را به جا آورند، فرمودند: من برای مصاحبه آماده هستم. بالاخره مصاحبه انجام شد. مدتی از این جریان گذشت و تولد حضرت مسیح فر فر رسید. امام فرمودند: این همسایه ها با این رفت و آمدهای زیاد و شلوغی ها خیلی اذیت شده اند. بهتر است هدیه هایی بخریم و برایشان بفرستیم. از قول من هم معذرت بخواهید. برادرها رفتند و چند جعبه شیرینی و شکلات خریدند و آوردند. امام سؤال کردند: چه تهیه شده است؟ بسته ها را به امام نشان دادند. ایشان فرمودند: خارجی ها به گل علاقه ی زیادی دارند. چند شاخه گل برایشان بفرستید. در همان شب عید، هدایا را بین همسایه ها تقسیم کردند. فدای آن روز دیدیم که خیابان ها پر از خیرنگار و مردم است. من از یکی از برادران پرسیدم: چه خبر است؟ گفت: خیرنگار به خاطر ارسال هدیه های شب گذشته آمده اند تا گزارش تهیه کنند. مصاحبه ای هم انجام شد و امام اشاراتی در مورد تولد حضرت عیسی مسیح داشتند. اثرات تبلیغی این توجه خاص امام، اصلا قابل مقایسه با جریانات چند روز قبل از آن که قرار بود مصاحبه ی امام را مستقیما از کانال های آمریکا پیش کنند، نبود. زهر مصطفوی، دختر امام نیز در بیان خاطراتش به رفتار امام با خانواده اشاره می کند و می گوید: امام در خانواده خودشان همه حقوق را رعایت می کردند. ایشان به خود حق ندادند که به مادر ما حتی یک فرمان کوچک بدهند. مادر ما در منزل، در همه زمینه ها از آزادی کامل برخوردار بود و برای بیرون رفتن از منزل نیز آزادی کامل داشت. فقط امام اگر جایی در نظرشان نامناسب می رسید، تذکر می دادند و طبیعی است. مادرم آن که از تمام آزادی های مشروع برخوردار بودند، از تذکر همسرشان که یک دوست و دلسوز برایشان بود، ناراحت نمی شدند، بلکه بدان عمل می کردند. دکتر زهر مصطفوی، دختر امام: حضرت امام، همواره سعی داشتند کلام حق را با حلاوت و شیرینی و آرامش و ملاطفت قرین سازند. هرگز در این خصوص به عتاب متوسل نمی شدند و عبادت خدا و انجام واجبات را در نظر دیگران سنگین و طاقت فرسا جلوه گر نمی ساختند. همسر به جهت عادت خانوادگی دخترم را از خواب صبحگاهی بیدار می کرد و به نماز و می داشت. امام وقتی از ماجرا خبردار شدند، برایش پیغام فرستادند که: چهره شیرین اسلام را به مذاق بچه تلخ نکن. این کلام آنچنان موثر افتاد و اثر عمیقی بر روح و جان دخترم به جای گذاشت که بعد از آن خودش سفارش کرد که برای اقامه نماز صبح، به موقع بیدارش کنم. حضرت امام(ره) در هفته اول ازدواجشان با مادر ما به ایشان گفته بودند: من از تو چیزی نمی خواهم و هیچ امر و نهی ندارم؛ مگر اینکه حرام خدا را انجام ندی و واجب خدا را انجام بدهی، یعنی آن حکمی که خدا کرده از تو می خواهد. اما پس از گذشت قرن ها که حقوق زنان ضایع شده بود و آنان لمبوعی دست جایتکاران زر و زور قرار گرفته بودند، عظمت روحی، شخصیت و شرافت و عزت واقعی شان را به آنها نمایاندند. ایشان همواره آنها را به دخالت مستقیم در سرنوشت خویش و امور سیاسی اجتماعی مکلف می نمود. ایشان در عمل و بیان، رابطه سالم اسلامی با خانواده و همسر را آموختند و مصداق واقعی مساوات و عدالت و همدلی و همکاری در خانه را چون جدشان علی (ع) تحقق بخشیدند. ایشان برای مراقبت از فرزندان، با همسرشان نهایت همکاری را می کردند و شبها دو ساعت ایشان استراحت می کردند و

مادر از ما نگهداری می کردند و دو ساعت مادرم استراحت می کرد و امام از ما نگهداری می کردند. رفتار امام در زندگی ما تأثیر بسزایی داشت. ما امروز در خانواده امام، آزادی کاملی را احساس می کنیم و مردها هم در نهایت آزادی زندگی می کنند. نه زن با مرد آن مقابله را دارد که به اختلاف و کشمکش برسد و نه مرد با زن؛ بلکه هر کس در مورد کارهای خود، تصمیم گیرنده اصلی است و خودش هم مسئول و جوابگوی عملکردش است. این را من در اثر تربیت حضرت امام می دانم، زیرا ایشان مستقلا در مورد کارهای خود، تصمیم گیرنده بودند و مادرم هم در تمام مسائل مربوط به خود، تصمیم گیرنده بود. این نعمت آزادی را مدیون تربیت امامیم. هر مرد و زنی که وارد خانواده ما می شود، از آنجا که می بیند خودش مستقل است و آزادی مشروع و کامل دارد، قدر این را می داند، و سعی نمی کند برطرف مقابل خود سخت گیرد که طرف مقابل هم مقابله به مثل کند و بر او سخت بگیرد. لذا باطمینان و آ زادی زندگی می کند. من بارها شاهد بودم که مادر ما وارد اتاق می شد و حضرت امام نمی گفتند: در را ببند. مادرم می نشست و ایشان بلند می شدند و در را می بستند. یا اگر مادر ما قصد داشت به اتاق دیگری برود، به او نمی گفتند: قرص مرا از آن اتاق بیاور. رفتار ایشان با ما، ما را به یاد سیره رسول اکرم(ص) می انداخت. یاد امام است در دوران کودکی من و خواهر بزرگترم که نه و یازده ساله بودیم، علی رغم تذکر قبلی امام در مورد ترفتن به خانه همسایه، به آنجا رفته بودیم. خبر به گوش ایشان رسید. ایشان برای تنبیه خواهر بزرگترم ترکه ای را برداشند و برای ترساندن او آن را بر دیوار زدند که ترکه شکست و چوب شکسته به پای خواهرم اصابت کرد و بعد از مدت کوتاهی محل اصابت غیر عمدی ترکه کبود شد. ایشان از ماجرا خبردار شدند و مقدار کبودی را دیدند و در قبال آن دیه لازم را به او دادند و با ملاطفت خاصی دوباره دستور خود را تکرار کردند. این برخورد های امام باعث شده بود که ایشان از نظر زندگی خانوادگی، زندگی بسیار آرمی داشته باشند. ایشان با عمل و سلوگشان بیشتر از سخنشان به ما آموختند. رفتار و کردار ایشان نمونه عینی اخلاق اسلامی را ذهنمان تداعی می کرد. مصاحبت با ایشان، اثر خاصی در روح و روان ما بر جای می گذاشت. یاد امام است که اگر من از بیرون به خانه می آمدم، از من نمی پرسیدند: به کجا بودی؟ و اگر می خواستم از خدمت ایشان مرخص شوم، نمی گفتند: کجا می روی؟ بلکه می گفتند: اگر می توانی بمان. خوب به یاد دارم که آرام از خواب برمی خاستند و به نماز می ایستادند و سعی می کردند هنگام وضوگرفتن، صدای گامهایشان آرامش دیگران را به هم نزنند. غالبا دیگران را نه با کلام که با عمل به ادای

آشنایی با مساجد تاریخی و مشهور ایران



مسجد جامع عتیق شیراز

پوشانده است (طول کتیبه) خدایخانه هم اینک مورد مرمت می‌باشد. مسجد جامع عتیق با مرور زمان و در اثر زلزله های متعدد در دوره های متعدد رو به ویرانی نهاده که تاکنون نیز چندین بار مرمت شده است. تاریخچه مرمت این مسجد با توجه به کتیبه های موجود عبارت است از:

- در سال ۹۷۳ ه. ق. در زمان حکومت شاه طهماسب اول صفوی.
- در سال ۱۰۲۶ ه. ق. و ۱۰۲۷ ه. ق. در زمان حکومت شاه عباس کبیر.
- در سال ۱۰۹۲ ه. ق. در زمان سلطنت شاه سلیمان صفوی.
- در سال ۱۳۱۸ ه. ش. از جانب اداره باستان شناسی فارس.

خدایخانه نیز پس از تخریب و از بین رفتن برخی از کتیبه هایش، از جانب اداره باستان شناسی فارس و با هیئتی واجد کاتب، سید آقا بزرگ نسابه، صرافت، رحیم صمیم، سید هاشم، در سال ۱۳۲۶ ه. ش. کاملاً مرمت شد. این مسجد در دیماه ۱۳۱۰ با شماره ۷۲ به ثبت تاریخی رسیده است.

در پرتو عترت

آبادانی مساجد

ابودر می گوید از رسول خدا پرسیدم چگونه مساجد آباد می‌گردند؟ آن حضرت فرمود در مساجد صداها نباید بلند شود و به باطل نباید داخل شد و در آن به خرید و فروش نباید پرداخت و مادامی که در مسجد هستی هر چیز بیهوده را ترک کن پس اگر این امور را به جای نیآوری در روز قیامت جز خودت را ملامت نکن.

(وسائل الشیعه ج ۳ ص ۵۰۷)

رعایت حرمت مسجد

حضرت محمد (ص): خردسالان و دیوانگان و خرید و فروش را از مساجد دور نگه دارید و وضو خانه های خود را بر درهای مساجد قرار دهید.

(تذیب الاحکام ج ۳ ص ۲۵۴)

معیار

در آینه آفتاب

من دعا گوی همه شما هستم و خدمتگزار همه ملت و من امیدوارم که بتوانم این خدمت را تمام کنم، و فرصت پیدا بکنم که این خدمت را تمام بکنم.

حضرت امام خمینی (ره)

دفاع از قشرهای محروم - که صاحبان واقعی انقلابند باید در رأس همه برنامه ریزیهای کشور و محور کلیه تحولات و اقتصادی در بخشهای مختلف آن باشد و صحت هر سیاست و برنامه اقتصادی، با چگونگی و اندازه پیشرفت در این هدف، در کوتاه مدت یا بلندمدت، سنجیده شود.

مقام معظم رهبری

گلبنانگ مسجد

هفته‌نامه داخلی

مرکز رسیدگی به امور مساجد

مدیر مسئول و سردبیر:

حسین سبحانی نیا

زیر نظر شورای نویسندگان

نشانی:

تهران، خیابان جمهوری اسلامی

خیابان دانشگاه جنوبی، نرسیده به خیابان آذربایجان،

نش کوچه عطارد، شماره ۱۸۸

تلفن: ۰۲۲-۶۶۴۹۷۰۲۸

دور نویس: ۰۲۲-۶۶۴۰۴۹۱۲

تهران: صندوق پستی ۱۳۱۶۵-۳۶۳

www.omiri.org.net

هم اینک نیز مورد مرمت قرار گرفته است. در شمال این طاق نما، چهار طاق نمای کوچک است و یک راه پله که در زاویه آن یکی از درهای مسجد قرار گرفته است. در ضلع جنوبی طاق نما نیز، چهار طاق نمای کوچک است که یکی از این طاق نماها دالان در دوم ضلع شرقی مسجد است و یکی دیگر از این طاق نماها در شیبستانی است که در زاویه جنوب شرقی مسجد قرار گرفته است. صحن مسجد با مساحت ۱۶۷۲ متر مربع با سنگ های مرمر مفروش بوده و در دالان های ورودی مسجد چندین سنگاب وجود داشته که همیشه بر آب بوده تا موقع ورود اشخاص به مسجد، ابتدا پای خود را بشویند و وضو بگیرند و پس از آن وارد صحن شوند. هم اینک یکی از این سنگاب ها که قطر داخلی آن نزدیک به یک متر است و ناحیه خارجی آن دوازده ضلعی است، هم چنین در اطراف آن نقش و نگارهایی وجود دارد و گرداگرد آن آیات قرآنی و اسلامی نگاشته شده است. در جلو پلکان ورودی موزه پارس نصب شده است. البته خطوط و نقوش این سنگاب به جهت تأثیر آب، کاملاً مشخص نیست. هم اینک نیز سه نمونه از این سنگاب ها در ابتدای صحن همانند نمونه پیشین آن به صورت دروازه ضلعی موجود است. در وسط صحن مسجد، بنایی مکعب شکل از گچ و سنگ ساخته شده است که نزدیک به یک متر از سطح زمین بلندتر است و گرداگرد آن رایوانی به عرض دو متر فرا گرفته است. این بنا که در سال ۷۵۲ ه. ق. به دستور شاه شیخ ابواسحاق اینجو حاکم فارس، ساخته شده، دارالمصحف، بیت المصحف، خدایخانه و خدایخانه خوانده می‌شود و این بدان جهت است که در این مکان علاوه بر قرآن هایی تاریخی به خط امیرالمؤمنین علی (ع)، امام حسن (ع)، امام صادق (ع) و چند تن از صحابه پیامبر و تابعین او نگاهداری می‌شده است. محل تلاوت قرآن نیز بوده است. همچنین در این مکان قرآنی به خط عثمان خلیفه سوم وجود داشته که چندین قطره خون وی، به هنگام قتلش بر روی آن ریخته است و به همین جهت برخی این مکان را قبر عثمان یا دفتر عثمان نیز خوانده اند. هم اینک بر قرآن های مذکور در موزه پارس نگاهداری می‌شود. عمارت خدایخانه و ایوان های آن، دارای ۱۲ متر طول و ۱۰ متر عرض است و مساحت اتاقی که در وسط آن قرار گرفته است به ابعاد ۸ متر طول و ۶ متر عرض می‌باشد که از سنگ و گچ ساخته شده است. در ضلع شرقی و غربی این اتاق، دو سنگ مشبک قرار دارد و در دو ضلع جنوبی و شمالی آن، هر کدام یک در ورودی است که بر روی در ضلع شمالی خاتم کاری صورت گرفته است. در چهار گوشه خدایخانه، چهار ستون مدور مغازه ماندنی وجود دارد که نمای بیرونی آن از سنگهای مکعب شکل آجرمانندی است که لایه لای آن سنگ های رنگین به کار رفته و با گچ نصب شده است. روی سنگ های آزاره پایین نیز نقش و نگار هایی دیده می‌شود. سقف ایوان های شرقی و غربی آن به وسیله چهار ستون نگاهداری می‌شود که سر ستون های آن به شکل مقرنس کاری، حجاری شده است. بر فراز هر یک از این ستون ها، قطعه سنگی است که به شکل محراب در آورده و داخل آن خالی شده است و خطوط اسلیمی و گل و بته بر آن نقش شده است. سقف ایوان های شمالی و جنوبی خدایخانه نیز به وسیله دو ستون مدور نگاه داری می‌شود. معماری این بنا مانند خانه کعبه است اما گرداگرد خدایخانه، ایوانی به عرض دو متر ساخته شده است تا اتاق را از گرما حفظ نماید. در لبه بالای ناحیه داخلی ایوان ها، کتیبه ای با قلم درشت در زمان شاه ابواسحاق به خط ثلث عالی به قلم یحیی الجمالی الصوفی بر روی سنگ های یک پارچه و با عرض یک متر نگاشته شده و آن فر شده است به گونه ای که خطوط آن کتیبه برجسته شده و لایه لای این خطوط با کاشی های آبی، معرق بر شده است. این کتیبه گرداگرد نمای خارجی و مناره ها را

نگاشته شده و در پایان آن تاریخ ۹۷۳ ه. ق. تاریخ مرمت مسجد، ذکر شده است. در دو طرف شیبستان دو طبقه وجود دارد که سقف آن از آجر است و در انتهای آن نیز، محرابی کاشی کاری شده قرار دارد که بر فراز آن به خط کوفی سوره توحید و نام پنج تن نگاشته شده و در زیر آن دو آیه قرآنی به خط نسخ نگاشته شده و در پایان تاریخ ۱۳۶۱ ه. قید گردیده است. سقف این محراب با کاشی لاجوردی کاشی کاری شده است و دو طرف محراب نیز سنگ کاری شده است. در کنار این محراب، تاریخچه مرمت مسجد بر روی دو سنگ نقش گردیده است. در ضلع شرقی این شیبستان کوچک، شیبستان چهل ستون قدیمی با عرض ۳۲ متر و طول ۴۵ متر واقع شده است. سقف این شیبستان از آجر است و در آن چهل ستون مکعب با طول ۲ متر و عرض ۲ متر قرار گرفته است. این شیبستان چهار در دارد که به صحن گشوده می‌شود. بر سر در این شیبستان کتیبه ای است که با خط ثلث پیچیده نگاشته شده است و هم اینک برخی از قسمت های آن تخریب شده است. این کتیبه نیز در زمان حکومت شاه طهماسب صفوی (۹۳۰-۹۸۴ ه. ق.) نگاشته شده و بیانگر مرمت مسجد در آن تاریخ است. در مغرب شیبستان کوچک، در قرینه با شیبستان چهل ستون، شیبستان بزرگی با عرض ۳۵ متر و طول ۴۵ متر ساخته شده است. سقف این شیبستان آهن کوبی شده و در آن ۱۲ ستون بتون آرمه پوشیده از سنگ مرمر قرار دارد. آزاره شیبستان تا ارتفاع ۲ متر از سطح زمین، با سنگ مرمر پوشیده شده است. در این شیبستان منبری ۱۲ پلکانی از چوب و سنگ مرمر وجود دارد. بر روی دیوار و محراب این شیبستان نیز ۱۳ کتیبه از آیات قرآنی و احادیث با خط ثلث و نسخ بر روی کاشی نگاشته شده است. ضلع غربی دارای دو در است که سر در یکی از آنها، یزدی بندی است و مقرنس کاری و کاشی کاری و معرق کاری شده است. این در که یکی از درهای مهم مسجد است، بوسیله اداره باستان شناسی فارس مرمت شده است. بر فراز این در کتیبه ای است که آیات قرآنی بر روی آن با قلم درشت و به خط ثلث عالی بر روی کاشی نگاشته شده است و تاریخ (۱۰۲۷ ه. ق.) در پایان آن قید گردیده است. در نزدیکی و در امتداد همین کتیبه، کتیبه ای دیگر است که قسمتی از آن باقی مانده و تاریخ ۱۰۲۶ ه. ق. در آن قید گردیده است که بیانگر تاریخ مرمت بنا در زمان حکومت شاه عباس کبیر (۱۰۳۸-۹۹۶ ه. ق.) می‌باشد. این در که سر در بزرگ جدید ضلع جنوبی گشوده می‌شود. در ضلع غربی این مسجد ده طاق نما وجود دارد و در پشت آنها نیز شیبستان کوچکی قرار گرفته است. در یکی از این طاق نماها دالان در ورودی است. در ضلع شرقی مسجد نیز طاق نمای بزرگی قرار دارد که در پیشانی آن اندکی کاشی کاری شده است و

مسجد جامع عتیق یا مسجد جمعه یا مسجد جامع یا مسجد آدینه، از کهن ترین مساجد قدیمی شیراز است که در مشرق شاهچراغ قرار دارد. این مسجد دو ایوانی در سال ۲۸۱ ه. ق. به دستور عمرولبت صفاری ساخته شد. ساختمان مسجد که اولین هسته تاریخی شهر شیراز است مشتمل بر بنایی مرتفع است که دارای چندین حجره و شیبستان است و برخی قسمت های آن دو طبقه می‌باشد. این مسجد دارای ۶ درب ورودی و خروجی بوده است. یک درب در ضلع شمالی، یک درب در ضلع جنوبی، دو درب در ضلع غربی و دو درب در ضلع شرقی. درب ورودی ضلع شمالی به دوازده امام معروف است و کتیبه ای بر فراز آن قرار گرفته است که در دوره صفوی و در سال (۱۰۳۱ ه. ق.) به خط علی جوهری نگاشته شده است این کتیبه تاریخ مرمت مسجد را در سال مذکور بیان می‌نماید. سر در شمالی مسجد با کاشی مقرنس کاری شده است. بر روی چهار کتیبه نام دوازده امام بر روی کاشی نگاشته شده و در جزهای دو طرف این سر در نصب شده است. در وسط ضلع شمالی مسجد، طاق نمای مرتفعی قرار گرفته است که در دو طرف بام آن دو گلدسته وجود دارد و سقف آن با آجر مقرنس کاری شده است. در حاشیه بالای داخلی این طاق نیز سوره هل اتی با خط نسخ بر روی کاشی نگاشته شده است. در انتهای آن پلکانی است که به پشت بام و گلدسته ها ختم می‌شود و در پیشانی و جلو آنها کاشی کاری شده است و روی آنها با خط نسخ آیات قرآنی نگاشته شده است. در ضلع غربی این طاق نما، دالان درب دوازده امام (درب شمالی) و طاق نماها، شیبستان کوچکی قرار گرفته است. در سال ۱۳۴۷ ه. ش. در شرق طاق نمای وسطی، شیبستانی بزرگ به طول ۳۰ متر و عرض ۱۷ متر با ۵ در آهنی مشبک و محرابی از سنگ مرمر عالی و آزاره هایی تا ارتفاع یک و نیم متر با سنگ مرمر ساخته شده است. قسمتی از این شیبستان دو طبقه است و عرض آن نیز ۵ ه. ۵ متر می‌باشد. بر روی ستون ها و بدنه این شیبستان کاشی کاری شده و بر روی کاشی ها، آیات قرآنی، احادیث و تصاویر گل و بته و خطوط اسلیمی نقش بسته است. در حاشیه بالایی آن نیز سوره هل اتی به خط نسخ بر روی کاشی نگاشته شده است. ضلع جنوبی مسجد با مساحتی برابر با ۱۲۰۰ متر مربع، طاق نمای بزرگی وجود دارد که به علت تخریب در حال مرمت آن می‌باشند. در درون طاق نما، کتیبه ای قدیمی با خط ثلث نگاشته شده است که بخشی از آن باقی مانده است. بر فراز در ورودی شیبستان ضلع جنوبی کتیبه ای دیگر با خط ثلث پیچیده بر روی کاشی نگاشته شده است که بخشی از آن تخریب شده است. این کتیبه در زمان شاه طهماسب اول صفوی